

Klimatriksdagen2014

De 35 motioner vi ska rösta om

Blådderex

UTSKOTT: ENERGI

MOTION 4: Kärnkraftsavveckling för ett klimatsäkert samhälle

Jag vill att Klimatriksdagen framför till Sveriges folkvalda och andra berörda att de fastslår nödvändigheten av att snarast avveckla kärnkraften och ersätta den med förnybar energi och energieffektivisering.

Folkkampanjen mot kärnkraft och kärnvapen vill se en avveckling av all icke förnybar energi. Där ingår, förutom kärnkraft, även fossilt bränsle av olika slag. Icke förnybar energi är inte en framkomlig väg om vi ska klara av klimatmålen och få ett miljömässigt hållbart samhälle.

Energibolagen sprider tyvärr gärna desinformation om kärnkraften och hävdar att den är en framkomlig väg i omställningen till förnybar energi. Jag vill därför räta ut några frågetecken genom den här motionen.

Kärnkraft är en energikälla som avger betydande mängder koldioxid och förstör miljön i alla sina led. Från uranbrytningen – där resultatet blir en natur som är förstörd för all framtid med fula dagbrott, förgiftat grundvatten och en miljö som är ogästvänlig – till avfallet, som kommer att vara farligt i minst 100 000 år och vars förvaring ännu inte fått någon lösning.

Kärnkraften innebär stora risker under transporterna och under drift – där det dagligen släpps ut små, små mängder radioaktiva ämnen. Härigenom ökar aktiviteten av främst krypton-85 i atmosfären, vilket av många forskare sätts i samband med påverkan på klimatet.

Avfallet finns i många olika former och bland annat smälts radioaktiva metaller ner och blandas ut med ren metall tills strålningsvärdena underskrider gränsvärdena; de friklassas. Vad som sedan händer med dessa metaller vet ingen eftersom informationen om det är sekretessbelagt, men vi kan konstatera att jordklotet har en ändlig mängd metaller och att en allt större del av dem nu blir radioaktiva.

Folkkampanjen mot kärnkraft och kärnvapen förespråkar därför en energiproduktion som är helt och hållet baserad på förnybar energi. *Jag yrkar därför att Klimatriksdagen framför till de folkvalda att endast förnybar energi är långsiktigt hållbar och att kärnkraften inte ska ses som en klimat- och miljömässigt godkänd energikälla samt att de folkvalda snarast beslutar att avveckla kärnkraften och ersätta den med energieffektivisering och förnybar energi.*

Författare: Petra Modée, ordförande för Folkkampanjen mot kärnkraft-kärnvapen.

UTSKOTT: ENERGI

MOTION 68: Inför ett kraftfullt och kostnadseffektivt incitament till att spara energi

Den mest klimatsmarta kilowatt-timmen är den som aldrig behöver produceras. Det slår både vind och sol. Därför är det förstås oerhört viktigt att staten skapar incitament för att spara energi. Detta är något både Sverige och EU som helhet har lyckats dåligt med hittills, men där det finns många tekniska lösningar på marknaden för att leverera stora besparingar. Ta t ex LED-lampor eller A+++ vitvaror. Och det finns en väl fungerande metod för att skapa incitament som redan används i flera länder och som EU-kommissionen för fram som en lämplig modell för hela EU; nämligen ”vita certifikat”. De innebär i korthet att elproducenten åläggs att betala pengar för en viss andel av den energi de producerar. De betalar x kr/kWh till den som kan påvisa en besparing i sin egen energianvändning. Metoden anses vara en av de mest kostnadseffektiva styrmedel i de länder där den används och den sparade energin ska man ha klart för sig innebär en betydligt större besparing i minskat produktionsbehov eftersom det sker stora förluster i samband med transmission och distribution av el.

Jag vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att regeringen snarast inför ett system för vita certifikat i Sverige för all icke förnyelsebar el- och värmeproduktion med målsättningen att lyckas halvera Sveriges energiförbrukning till 2030 (2030 är ett uttalat mål från Naturskyddsföreningen som också länge drivit förslaget om vita certifikat).

Författare: Christian Gertzén

UTSKOTT: ENERGI

MOTION 196: Omställning till sådan förnybar energi som inte tar maten från fattiga

Jag vill att klimatriksdagen ställer sig bakom följande attsatser

Krav kring elproduktion m.m.:

- 1. att huvudkravet på produktion, distribution och konsumtion av el, ska vara att utnyttja så energisnål teknik som möjligt utan att i övrigt förstöra miljön.*
- 2. att den el som behövs ska framställas med sådan förnybar teknik, t.ex. sol, vind, redan utbyggd vattenkraft, som har minimal miljöbelastning.*
- 3. att ändliga energikällor, kärnkraft och fossila bränslen avvecklas så snart som möjligt.*
- 4. att staten genom ägardirektiv och eventuellt även genom byte av generaldirektör tvingar det statliga bolaget Vattenfall att sluta med fossila bränslen och kärnkraft.*
- 5. att all processindustri åläggs att ta tillvara överskottsenergi till el med mottryckskraft och/eller i fjärrvärme eller på annat sätt utnyttja överskottsvärme, under förutsättning, att det kan ske energieffektivt med hänsyn till produkternas livscykelanalys och miljövänligt i övrigt.*

Krav kring biobränslen:

- 6. att biobränslen, som produceras genom att utnyttja åkrar, som behövs för att alla även de fattiga ska kunna äta sig mätta, snarast avvecklas.*
- 7. att biobränslen, som produceras genom att utnyttja regnskog eller tar ut så mycket organiskt material ur skogar, att skogarnas ekosystem hotas, snarast avvecklas.*

All energianvändning liksom alla transporter har en viss miljöpåverkan, även de förnybara energikällorna och transporter som drivs av förnybara energikällor. Den mest miljö- och klimatvänliga kilowattimmen är den som inte behöver förbrukas eller den transport som inte behöver utföras. Det gäller alltså att minska transportbehovet och att minska energiförbrukningen.

Ett statligt företag driver naturligtvis den politik regeringen önskar. Annars skulle regeringen ge nya ägardirektiv till företaget och om inte det hjälper, byta ur generaldirektören. Det är en skandal, att det statliga företaget Vattenfall släpper ut mer växthusgaser än hela Sverige och köper in sig i eller köper upp energiföretag, som använder fossila bränslen. Vattenfall borde gå i spetsen för en energiomställning.

Författare: Stig Broqvist

UTSKOTT: ENERGI

MOTION 304: Nya ägardirektiv till Vattenfall.

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att staten måste ta sitt ansvar för Vattenfall. Statliga Vattenfall bör krävas på en omställningsplan som visar hur de ska fasa ut all fossil energi och snarast ställa om till en 100 % förnybar energiproduktion. Avvecklingen av alla fossila bränslen bör ske via stängning av kolkraftverken och ej via försäljning.

Bakgrund

Vattenfall är till 100 % ägt av svenska staten och det är den svenska regeringen som, genom bland annat ägardirektiv, styr företagets satsningar. Nuvarande och föregående regeringar har låtit Vattenfall bli det ohållbara och klimatförstörande företaget som det är idag.

Problem

Vattenfall hade under 2013 utsläpp på 88,4 miljoner ton koldioxid vilket ska jämföras med utsläppen från hela Sverige som under 2011 låg på 49 miljoner ton koldioxid. Samtidigt som Vattenfall alltså redan nu har nästan dubbelt så stora utsläpp som Sverige så planeras fem nya brunkolsgruvor i östra Tyskland. De nya gruvorna innehåller totalt 1,2 miljarder ton brunkol vilket motsvarar lika mycket koldioxid. Svenska politiker kan aldrig påstås ta ett klimatansvar så länge de inte gör något åt Vattenfalls enorma utsläpp.

Lösningar

Den svenska regeringen bör så snart som möjligt ge Vattenfall nya ägardirektiv som innebär att

- Vattenfall omedelbart ska starta en offensiv och ambitiös omställning med slutmålet 100% förnybar energi.
- Vattenfall inte under några omständigheter får sälja några kolkraftverk eller brunkolsfält.
- Vattenfall inte får investera i något annat än förnyelsebart.
- Vattenfall i dialog med berörda intressenter (bl a Tysklands och Danmarks regeringar) ska identifiera vägar fram mot skyndsamt avveckling av alla fossila bränslen.

UTSKOTT: ENERGI

MOTION 320: Nettoavräkning för egenproducerad el och uppmuntran till andelsägande.

Det har de senaste 10 åren pågått en revolution inom solcellsteknologin som inneburit att solceller blivit effektivare men framförallt betydligt billigare. Och den utvecklingen ser ut att fortsätta vilket gör att vi i Sverige har möjlighet att producera en betydande mängd el från solen idag. Men här är Sverige ett u-land, nästan sämst i EU vilket inte beror på något annat än dålig politik. I Tyskland installerades under 2012 sju gånger mer solceller per dag än vi gjorde i Sverige på hela året! Och solinstrålningen i Sverige är nästan lika hög. Men om man som villa- eller radhusägare idag installerar solceller så får man inte lika mycket betalt för den el man levererar ut på nätet som den man köper av elbolaget. Och eftersom solen genereras som mest när man som privatperson behöver den som minst så innebär dagens system att den klimatmedvetne radhusägaren i praktiken levererar billig el till elintensiv industri och ökar vinsterna för elbolagen. Detta är lika orimligt som enkelt att åtgärda. Numera är de som producerar egen el med solceller eller små vindkraftverk på sina fastigheter och flertalet av nätbolagen som får ta hand om eventuella överskott som matas ut på elnätet, överens om att verklig nettomätning bör införas. Nettomätning innebär att elmätaren går baklänges när el matas ut på elnätet från en solcellsanläggning eller ett vindkraftverk, om storleken är högst 45 kW, och den totala produktionen per år inte är större än den egna förbrukningen.

Efter flera utredningar om nettodebitering har det nu lagts fram ett förslag om skattereduktion för de som bl.a. installerar solpaneler på taket av sitt hus. Reglerna är emellertid skrivna på ett sådant sätt att endast de med egen fastighet har möjlighet att utnyttja skattereduktionen. Detta är ett demokratiskt problem då det finns många som bor i lägenheter eller andra boendeformer som även de vill vara med och bidra till den omställning vi nu är på väg att genomföra. Att subventioner i första hand riktar sig till kapitalstarka individer som bor i villa eller annan egenägd fastighet är inte i linje med social hållbarhet.

Även unga, gamla och utrikesfödda som till större del bor i andra bostäder bör få en uppmuntran att vara med och investera för framtiden. För att möjliggöra detta krävs en översyn av förslaget så att bl.a. andelsägande accepteras och att investeringar i mikroproduktion av el på annans fastighet räknas med statsstödet. När alla får vara med och investerar i solceller som utnyttjar den energi solen strålar mot oss nästan varje dag, desto mindre beroende gör vi oss av fossil energi!

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att förslaget för nettodebitering av privat produktion av förnybar energi bör omarbetas så att det innebär verklig nettodebitering på årsbasis samt inkluderar andelsägande i flerbostadshus. Förslaget bör införas skyndsamt och inte försenas av ytterligare utredningar. På detta sätt kan vanliga människor uppmuntras att vara en del i omställningen till ett förnybart energisystem.

Författare: Affe Gustafsson, Christian Gertsen, Johanna Lakso och Tore Wizelius

UTSKOTT: EKONOMI

Motion 103: Begränsa rotavdraget till energibesparande åtgärder

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att reglerna för rotavdraget ses över så att det begränsas till att gälla enbart energibesparande plus hälsobefrämjande åtgärder.

Inom bostadssektorn finns idag ett tydligt klimattänkande och en hel del har gjorts inte minst på energiområdet. Bostadssektorn är också ett tacksamt område, där den enskilde medborgaren kan medvetandegöras om vikten av att minska energianvändningen. I detta sammanhang kan rotavdraget bli ett viktigt verktyg.

Rotavdraget kom till för att stimulera ekonomin bl.a. genom att öka sysselsättningen. Med dagens regler finns en risk att rotavdraget används till lyxbetonade byggprojekt i stället för till nödvändiga renoveringar. Om så sker vidmakthålls och uppmuntras en konsumistisk och resurskrävande livsstil.

Författare: Studiecirkeln ”Klimatet och välfärden”, Studieförbundet i Östergötland

UTSKOTT: EKONOMI

Motion 187: Beskatta energi istället för arbete

Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att dess vilja och mening är att det snarast möjligt ska göras en översyn och påbörjas en förändring av Sveriges skattesystem, med målet att senast år 2020 få en huvuddel av statens skatteintäkter från energi istället för mänskligt arbete.

Klimatförändringen är bortom allt rimligt tvivel den ojämförligt största utmaning som mänskligheten någonsin stått inför. Det är en utmaning som vi själva har skapat oss, och det är en utmaning som vi själva måste hantera. Den hanteringen måste ta många former, i det stora och i det lilla. Men storleken på utmaningen gör det tveksamt att vi kan klara av att möta den utan större systemförändringar – trots allt så är det systemet vi lever i som har skapat problemet. Samtidigt måste förstås våra samhällen klara av de vanliga, dagliga utmaningarna som alltid finns där, som till exempel skola, vård, omsorg, integration – och inte minst den höga arbetslöshet som har bitit sig fast runtom i världen. Och just i det sista ligger nyckeln till dom andra dagliga utmaningarna, för den gamla sanningen om att arbete skapar välstånd gäller än idag.

Det finns också ett sätt som har möjlighet att komma åt bägge problemen samtidigt – genom att göra en kraftig skatteväxling, från skatt på arbete till skatt på energi. Från början så var tanken inte bara vacker, utan även riktig. Vi skulle låta maskiner ta hand om alla dom mest slitsamma jobben, hjälpa oss att bygga ett bättre samhälle och samtidigt bespara oss brutna ryggar och leder. Och det lyckades med råge, tekniken har idag lyckats nå dit knappt ens drömmar nådde för hundra år sedan. Men den har samtidigt fört med sig problem som knappast var tanken från början, genom att inte bara hjälpa utan även ersätta mänsklig arbetskraft inom idag i princip alla arbetsområden. Och tittar man framåt ser utvecklingen ut att fortsätta i snabb takt – förra året kom till exempel en forskarrapport från Oxford University där författarna nådde slutsatsen att bara de närmsta 20 åren riskerar allt mer avancerade maskiner att ha ersatt människor på 47% av alla jobb i USA. Visst, teknikutvecklingen skapar även nya jobb – men inte nog många för att uppväga alla förlorade arbetstillfällen. Och samtidigt drivs alla dessa maskiner och programvaror av kraftigt subventionerad energi (och den allra största delen av dessa subventioner går förstås till fossil energi och kärnkraft, inte förnyelsebar energi som det ofta låter som i media). Samma energi som (utvinningen och användandet av) utgör grunden till klimatförändringen. Därför måste vi skatteväxla, och göra det kraftigt. Det finns gott om exempel på områden och länder som har infört någon form av extra koldioxidskatt, och trots allt prat som alltid återkommer om hur det skadar jobb och tillväxt så har jag aldrig sett att någon sådan koppling har kunnat göras – det har snarast pekats åt andra hållet, men dom effekterna har varit för små för att kunna säkert härledas till skatteförändringen.

Effekterna på utsläppen har varit större och tydligare, men även dom för små för vad vi behöver åstadkomma. Men så har också åtgärderna varit för små och för svaga för att möta den enorma utmaning som vi står inför. Nej, istället för att fortsätta med ett skattesystem som direkt uppmuntrar till att maskiner ska ta människors arbeten på bekostnad av våra levnadsvillkor, så behöver vi ha ett system som skapar jämlika villkor för människan (eller varför inte ta i och säga att vi faktiskt vill ha det motsatta förhållandet, ett system som till och med uppmuntrar att människor ska få arbeta och leva på en beboelig planet?). Ett system som också skulle kunna återföra skatterna till att bli ett kraftfullt politiskt verktyg, där det till exempel skulle gå att styra produktionen av energi från de farligare mot de bättre varianterna genom att beskatta energin olika hårt beroende på produktionssätt.

Klimatförändringens effekter accelererar, i ständigt oförutsedd takt. I IPCC's senaste rapport pratar dom om att delar av jorden kommer bli obebodlig av människor om vi fortsätter som nu, redan till år 2100. Då är det lätt skrämmande att veta att dom än så länge i 25 år i sina prognoser har underskattat kraften och takten i klimatförändringen – och det finns tyvärr inget som pekar på att dom inte gör detsamma än idag. Vi har inte råd att vänta längre. Författare: Thomas Wingren

UTSKOTT: EKONOMI

MOTION 205: Klimatåterbäringstillägg med återbetalning

Vi vill att Klimatriksdagen framför till Sveriges folkvalda och andra berörda att

- införa ett klimatåterbäringstillägg (flexibel avgift på fossilbränslen) som är tillräckligt högt för att fasa ut systemfel som är knutna till föroreningar, miljöskadliga ämnen och/eller ämnen som långsiktigt behöver återföras i ett naturligt kretslopp.*
- klimatåterbäringstillägget justeras (regelbundet) tills en marknadsanpassad avgift uppnås, som, genom att återspegla de verkliga kostnaderna att rätta till systemfelen, får marknadsaktörerna att agera, investera och ta positioner.*
- en tillräckligt stor andel av intäkterna från klimatåterbäringstillägget återförs till medborgarna via individuella återbäringskonton för att trygga köpkraften, efterfrågan, sysselsättningen och möjligheten till goda miljöval.*
- generell acceptans och konkurrensneutralitet säkerställs genom att klimatåterbäringstillägget även omfattar importvarornas bidrag till de miljöstörande utsläppen.*

Vi föreslår att införa ett klimatåterbäringstillägg som är så högt att det motsvarar marknadens genomsnittliga alternativ-kostnad att eliminera problemen. Klimatåterbäringstillägget (som är en delmängd av det mer generella miljöåterbäringstillägget) är, i denna tillämpning, en flexibel avgift på fossilbränslen, i förhållande till bränslets kolinnehåll. Den enklaste och effektivaste lösningen är att avgiften läggs på vid import eller utvinning, med andra ord – uppströms i ekonomin. Om huvuddelen av intäkterna från klimatåterbäringstillägget återförs till medborgarna via individuella återbäringskonton, så skapas på detta sätt en effektiv marknadsekonomisk styrmekanism som gör det möjligt att säkerställa köpkraften, efterfrågan och sysselsättningen samt att gynna miljöanpassade alternativ.

I över 25 år har frågor om en hållbar miljö och samhällsutveckling tagits upp med krav på konkreta åtgärder, i form av förbud, regler, gränsvärden, skatter, redovisning, miljömärkning, m m. Många försök till åtgärder har gjorts men tyvärr är resultatet fortfarande långt ifrån acceptabelt. Det handlingsprogram som antogs på Agenda -21 mötet i Rio 1992 blev, med facit i hand, ett dokument fullt av goda föresatser men med magert resultat. Tiden håller på att rinna ut och vi kan inte vänta tills det krävs så drastiska åtgärder att samhällsekonomin skadas och som blir mycket kostsammare än om vi tar hand om och löser problemen redan nu.

De miljö- och klimatmål som är fastställda på vägen till ett fossilfritt samhälle år 2050 medför en förändring och miljöanpassning av en sådan omfattning att det krävs nya, effektivare ekonomiska styrmedel i ekonomin för uppnåendet av dessa mål. Införandet av en objektiv och budgetneutral ekonomisk styrmekanism, i form av ett klimatåterbäringstillägg med återföring, kan användas som ett demokratiskt och samhällsekonomiskt effektivt sätt att lösa problemen.

Klimatåterbäringstillägget är en marknadsanpassad avgift som motsvarar de verkliga kostnaderna för att rätta till systemfelen och som därför är tillräckligt hög att påverka marknadsaktörerna att agera och ta positioner. Detta innebär att vissa företag försäkras sig mot en stigande avgift medan andra beslutar om att investera i ny miljövänlig teknik (Clean Tech) och samtidigt försäkras sig mot risken att en sjunkande avgift gör investeringen olönsam och till en ekonomisk belastning.

Om intäkterna från klimatåterbäringstillägget återförs till medborgarna, t ex i form av individuella återbäringskonton, så får majoriteten en ökad köpkraft och därmed skapas en större valfrihet där de goda alternativen, relativt sett, blir billigare och mer attraktiva. En robust och hög efterfråga är viktig och behövs för att kunna behålla en tillräckligt hög investeringstakt och sysselsättning i ekonomin och för att stimulera den framväxande CleanTech-marknaden. Förutom nya arbetstillfällen inom den nya marknaden följer även ett nytt miljöanpassat köp- och säljmönster och en framtidstro baserad på effektiva och praktiskt genomförbara lösningar på nuvarande och framtida miljöutmaningar.

Författare: Stiftelsen Hållbart Samhälle

UTSKOTT: EKONOMI

MOTION 302: Stoppa subventioner till fossil energi. Stöd i stället förnybart.

Vi vill att Klimatriksdagen yrkar att Sveriges riksdag beslutar:

- *Att stoppa alla subventioner till fossil energi och satsar pengarna på en kraftig utbyggnad av förnybart.*
- *Att Sverige internationellt arbetar för att stoppa subventioner till fossil energi och för ökade subventioner av förnybart.*

Bakgrund:

Trots en stadigt ökad medeltemperatur på jorden och hotet om allt värre klimatförändringar subventioneras fossila bränslen över hela jorden och Sverige är inget undantag. Detta hindrar en snabb omställning energiförsörjning utan utsläpp av koldioxid.

Förra året uppgav Internationella valutafonden att de globala subventionerna av fossila bränslen i världen uppgick till 1,9 biljoner dollar – vilket motsvarar 2,5 procent av världens BNP. Detta medan subventionerna av förnybar energi uppgick till 88 miljarder dollar globalt sett.

Enligt Naturvårdsverkets rapport ”Potentiellt miljöskadliga subventioner” så subventionerar Sverige klimatskadlig verksamhet med ca 56 miljarder. Vissa subventioner är dock svåra att mäta i pengar, så i realitet är subventionerna större. I medräkningen finns inte heller indirekta statliga subventioner i form av infrastruktur mm med.

Exempel på subventioner till fossil energi är:

Industrin är befriad från energiskatt på fossila bränslen. Utsläppsrätter inom EU:s koldioxidhandelssystem skänks bort vilket gör detta system i princip verkningslöst.

Flyg, sjöfart, tåg, inrikes och utrikes befriade från energiskatt, koldioxidskatt och svavelskatt. Reseavdrag.

Skattebefrielse för konstgödsel och tullskydd och bidrag till jordbruket utan hänsyn till klimatpåverkan. Med mera. Med mera.

När det gäller elanvändningen är den officiella bilden är att eftersom Sveriges elproduktion består av ca hälften kärnkraft, hälften vattenkraft och en liten del vindkraft och annat förnybart så är vår el koldioxidfri redan nu. Men detta är inte sant. Dels produceras fortfarande fossilel i Sverige, till exempel vid kommunala Rya Kraftvärmeverk i Göteborg. Dels är elförbrukningen, liksom klimatutsläppen, internationell och marknaden styr. Mycket billig el från kolkraftverk importeras till Sverige samtidigt som el från svensk vattenkraft och vindkraft exporteras när detta är lönsammast.

I stället för stöd till fossil energi behövs ett effektivt och genomtänkt stödsystem till förnybar energi.

Vi tror att en snabb utfasning av subventionerna skulle direkt minska koldioxidutsläppen avsevärt och samtidigt öka acceptansen för klimatbeskattning genom att göra systemet mer rättvist. Det skulle också frigöra resurser för att istället stödja utbyggnaden av förnybar energi.

Författare: Klimataktion Uppsala och Naturskyddsföreningens klimatgrupp Göteborg

UTSKOTT: EKONOMI

MOTION 303: Förändra reglerna för AP-fonderna

Våra gemensamma pensionspengar måste bidra till klimatomställningen istället för att fördröja den. De svenska AP-fondernas ägardirektiv måste revideras så att statliga pensionsfonder upphör att investera i företag med storskaliga utsläpp av koldioxid, såsom kol-, olje- och fossilgasbolag. Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att de ska fatta beslut om följande:

- Ägardirektivet ska tydliggöra att investeringar ska ske i enlighet med internationella klimatmål.
- AP-fonderna ska inte göra några nyinvesteringar i kol, olja eller fossilgas.
- AP-fonderna ska avveckla befintliga investeringar i fossilindustrin inom 5 år.
- AP-fonderna ska investera i omställningen till hållbara och klimatneutrala samhällen, vilket bland annat innebär utbyggnad av förnybar energi och energieffektiviseringar.
- I de fall AP-fonderna saknar resurser att göra ett aktivt påtryckningsarbete på företag som bidrar till kränkningar av mänskliga rättigheter och miljöbrott ska man sälja av placeringarna i dessa företag.

Bakgrund

Första, andra, tredje, fjärde och sjunde AP-fonden har tillsammans andelar i 133 av världens 200 mest koldioxidintensiva kol-, olje- och gasföretag. Värdet av dessa fossilinvesteringar uppgår till 32 miljarder kronor. Bland AP-fondernas investeringar finns bolag som Exxon Mobil, Chevron och Total.

Om AP-fondernas andel av dessa bolags olja, kol och gas skulle utvinnas och utnyttjas, släpps 625 miljoner ton koldioxid ut atmosfären, enligt en kartläggning gjord av WWF.

Vi måste lämna minst 80 procent av världens funna fossila tillgångar under marken om vi ska ha en chans att klara våra klimatmål. Bolag som Shell, Exxon Mobil, BP och Chevron har dock tydligt visat att de inte kommer att ställa om till att producera förnybar energi. Aktivt påtryckningsarbete är därför inte längre vägen med dessa bolag.

Kraften i stora investerares ställningstaganden visade sig vara en avgörande faktor i fällandet av apartheid-regimen i Sydafrika för 20 år sedan och har definitivt potentialen att snabba på omställningen till ett fossilfritt samhälle. Det är dags att investera vårt gemensamma pensionskapital i verksamhet som bidrar till en hållbar samhällsutveckling, inte tvärtom. AP-fondernas 1 200 miljarder kronor ska både bidra till en långsiktigt trygg avkastning för framtida pensionärer och en hållbar värld att leva i.

AP-fonderna har enligt rådande lagstiftning baras ett övergripande mål och det är att ”skapa en hög avkastning till låg risk”, något som de som är unga idag och framtida generationer kommer ha svårt att förstå när de möter de katastrofer våra utsläpp har orsakat.

Författare:

Olivia Linander, engagerad i Fossil Free Sverige
Pontus Björkman, engagerad i Latinamerikagrupperna
Sofia Hedström, engagerad i Jordens Vänner
Rikard Rehnbergh, engagerad i Klimataktion
Stina Oskarsson, engagerad i Latinamerikagrupperna
Anika Agebjörn, engagerad i Naturskyddsföreningen
Paulina Salminen, engagerad i FIAN
Torbjörn Vennström, engagerad i Klimataktion
Christopher Eriksson, engagerad i FIAN

Josefin Winberg, engagerad i Fossil Free Lunds Universitet
Caroline Westblom, Fossil Free Lunds Universitet
Andreas Jonsson, Fossil Free Högskolan i Jönköping
Fanny Sannerud, Fossil Free Uppsala Universitet
Kim Uddh, Fossil free Högskolan i Jönköping
Jenny Svensson, Fossil Free KTH
Christian Gertzén, engagerad i Naturskyddsföreningen

USKOTT: INFRASTRUKTUR
MOTION 5: **Inga fler vägsatsningar**

Jag vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att Trafikverkets budget ska utformas så att alla pengar för nyinvesteringar ska läggas på utbyggnad av järnväg, samt gång- och cykelvägar. Ingenting ska gå till nya bilvägar.

En stor del av Sveriges koldioxidutsläpp kommer från biltrafiken. För att få bort dem måste vi köra mindre bil. Det räcker inte att ersätta de bensindrivna bilarna med bränslesnåla bilar som drivs med förnyelsebara bränslen. Det finns väl belagt i forskningen att nya bilvägar leder till ökad biltrafik, så därför är det i nuläget extremt olämpligt att bygga nya bilvägar.

Både Trafikverket och Sveriges kommuner lägger trots detta fortfarande mycket pengar på nya bilvägar. (Kommunernas vägar tas upp i en annan motion.) Nu är det dags att sluta bygga bilvägar. De vägar som finns ska underhållas, men för övrigt ska alla Trafikverkets pengar läggas på utbyggnad och underhåll av järnväg och gång- och cykelvägar. Eventuella halvfärdiga bilvägar ska inte byggas klart.

Författare:
Karin Stenholm

UTSKOTT: INFRASTRUKTUR
MOTION 12: **Tredubbla järnvägsinvesteringarna**

För att trafiksektorn ska klara sitt ansvar för klimatet behöver järnvägen bli dominerande trafikslag. Vill ert parti tredubbla den årliga investeringsnivån för järnvägen?

Det talas ofta om att vi ska fördubbla kollektivtrafikandelen för att klara trafikens klimatåtaganden. Men räcker det att fördubbla kollektivtrafikandelen? Fördubblingsmålet bygger på att flertalet bilar 2030 kan köra på el eller biogas. Samt att bilarnabli så tekniskt mer effektiva, att de kräver mindre bränsle. Detta resonemang bygger på en mer kraftfull tillämpning av teknikutvecklingen, än vad som troligen blir verklighet. I en skrift från Trafikverket (2012:105 "Målbild för ett transportsystem som uppfyller klimatmål och vägen dit", sidan 12) beskrivs att till år 2030, det vill säga om 16 år, ska trots beräknad biltrafikökning på 40 procent ändå fossilbränsleanvändningen ha minskat till 20 procent av dagens nivå. Detta når man genom att bygga om till ett transportsnålt samhälle som ger tredjedels minskning av fossilanvändningen år 2030. Energieffektivisering ger lika mycket. El och förnybara bränslen ger kring 20 procents minskning av fossilbränslet. Under sker, men man kan ju inte bygga en politik på detta!

I en annan färsk utredning (SOU 2013:84 "Fossilfrihet på väg", sidan 491) skriver man: "Sammanfattningsvis kan den specifika energianvändningen för nya personbilar halveras fram till 2030 jämfört med 2012. Detta förutsätter att elbilar och laddhybrider vid eldrift står för drygt 40 procent av körsträckan." Denna statliga utredning (SOU) presenterades av dess huvudutredare Tomas B Johansson, professor i energisystemanalys i Lund på VTI-dagarna 2014. På frågan om varför man inte väljer att förslå en femdubbling av järnvägens marknadsandel i resenärer för att därigenom minska bilarnas växthusgaseffekt svarar han att man fått direktiv att förslagen inte får kosta för mycket. Intressant om denna utredning är att dess huvudsekreterare Per Kågeson, professor i miljösystemanalys vid KTH, och två övriga utredare valde att lämna utredningen då de ansåg att dess förslag var alltför överksamman för att kunna nå målet om den 80-procentiga reduktionen av koldioxidutsläppen. Deras motivering finns publicerad i en debattartikel i Dagens Industri den 18 december 2013.

Om vi ska minska trafikens koldioxidutsläpp till 20 procent av dagens nivå till 2030, vilket är klimatmålet för Sverige är (se exempelvis Trafikverkets "Förslag till nationell plan för transportsystemet 2014–25, underlagsrapport miljökonsekvensbeskrivning", sidan 30) anser jag att man bör handla enligt följande. I dag har personbilar 80 procent marknadsandel av personkilometerna. Tåg har 9 procent. Övrig kollektivtrafik (buss, T-bana etc) 9 procent. Ska personbilismens koldioxidutsläpp reduceras till 20 procent av dagens, det vill säga låta andra fossilfria trafikslag ta 80 procent av bilens marknadssegment (80 procent av 80 procent = bilandelen, det vill säga 64 procent av totalen) – och om allt ska gå till järnväg behöver den gå från 9 procent till 73 procent, det vill säga bli åtta gånger så stor. Kanske ska biogasbuss överta en del av bilresorna, säg man ska öka från 9 procent till 20 procent. Då behöver järnvägen öka från 9 procent till 60 procent, det vill säga bli drygt sex gånger så stor som i dag. Eller så ska tåg och buss ges lika stor ökning vardera, från 9 procent till 40 procent var, det vill säga fyrfaldigas. Kvar blir 20 procents marknadsandel för bilen.

Men en viss effektivisering av bilmotorer och därmed minskat koldioxidutsläpp inom bilsfären är ju rimligt att tro på. Men för att nå fler fördelar än bara klimatförbättring är det ju effektivt att inte nöja sig med en fördubbling av tågtrafikens andel av transportererna, utan säg fyrdubbla den. Med minskat bilantal, som tar stora ytor av staden (60 procent) är det ju lättare att nå målet den täta staden, som skissas som en dellösning för minskat bilresande. Goda cirklar...

Lastbilarna släpper ut 25 procent av vägtrafikens koldioxid. Samma typ av resonemang kan ju ske för godstågens övertagande av lastbilarnas arbete. Med detta jag vill skissa hur mycket järnvägen behöver öka om inte övertro på teknik utveckling och dess tillämpning på bilarnas utsläpp på 16 år ska ordna klimatfrågan i trafiken.

För att nå denna betydligt större andel av järnvägstrafik krävs att järnvägen byggs ut. Det krävs cirka 500 miljarder kronor för en sådan stor uppgång av järnvägens trafikandel. Det visar siffror från Trafikverket och Järnvägsfrämjandet. I dag investeras cirka 10 miljarder kronor per år i järnvägen. Det krävs 33 miljarder kronor i 15 år för att nå målen. 33 miljarder är 1 procent av dagens BNP. Samma andel satsade vårt land för 150 år sedan när vi byggde upp vårt järnvägsnät.

Nu genmäler luttrade trafikmiljöintresserade att det tar något decennium att bygga nya järnvägar. Så är det i Sverige. I andra länder kan det gå betydligt snabbare. Vi kanske kan snabba upp vårt regelverk. Innan dess kan vi ju rusta upp befintliga järnvägar så de kan tillåta betydligt högre hastigheter och därmed öka attraktiviteten och därmed dra till sig betydligt fler resenärer. När man rustade upp Blekinge kustbana ökade resenärsantalet med en faktor sex!

Förutom att vi kan bidra till att minska växthuseffekten får en kraftfull järnvägssatsning andra goda effekter: Vi skulle få bättre folkhälsa, ty hjärtinfarktrisen är halverad bland arbetspendlare som reser kollektivt i stället för att ta sin bil. (Den dagliga halvtimmepromenaden man tvingas till som tågresenär). Med kollektivsystemsatsning minskar man trängseln på gatorna. (60 procent av ytan i nya städer upptas av bilens krav). Vi sparar grönområden, som är viktiga för folkhälsan. Vi får yteffektivare stad, där man kan färdas per cykel eller till fots. Det medför lägre energiförbrukning, Lägre andel bilar ger lägre olycksrisk/skaderisk.

Vi undrar om ditt parti är redo att öka investeringsnivån i järnvägen? Om ja – till vilka årliga nivåer? Från vilket årtal?

Författare:
Ulf Flodin

UTSKOTT: INFRASTRUKTUR
MOTION 33: Gör om långtidsplanen för infrastruktur

Jag vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att Långtidsplanen för infrastruktur 2014-2025 bör göras om till bättre klimathänsyn.

Den senaste rapporten från FN:s klimatpanel hävdar att om vi fortsätter utsläppen som förut till 2030 kommer vi inte att klara tvågradersmålet för maximal temperaturstegring, utan riskerar en punkt där utvecklingen inte går att vända med förödande effekter för jorden. Ändå innebär långtidsplanen för infrastruktur 2014-2025 ökade växthusgasutsläpp.

Enligt en del oljeanalytiker kommer det inte att ske någon handel med olja efter 2030. De som har något kvar behåller det för egen del. Den sista oljan kan inte utvinnas, eftersom andelen energi som krävs för att få fram ny olja ökar kraftigt gentemot den energi som finns i oljan, EROEI (energi return on energi invested). Stigande oljepris slår hårt mot världsekonomin.

Peak Oil nåddes 2005. Sedan dess har oljeproduktionen legat på en plattå. Att den inte sjunkit beror på att utvinningen av skifferolja och olja från tjärsand. Men de källorna når snabbt den punkt på EROEI, där det inte blir lönsamt, och de ger ökade växthusgasutsläpp och stor miljöförstörelse. Att inte oljepriset ökat mer än beror på snålare fordon och en krisande världsekonomi.

EU:s mål är att andelen förnybara bränslen skall nå 30 procent 2030. Enligt en Chalmersrapport kan vi nog inte nå mer än 25 procent då. Enligt Energimyndigheten kommer andelen elbilar vara en procent 2030. Det blir alltså svårt att bibehålla nuvarande vägtrafik.

Ändå bygger långtidsplanen på att ökningen av vägtrafik blir snabbare än för järnvägstrafik, som är eldriven, och investeringarna i väg är mycket större än i järnväg. Förbifart Stockholm och Östra länken i Stockholm byggs med ökande växthusgasutsläpp – om drivmedel finns.

Norra stambanan ligger vid kapacitetstaket. Ändå finns inte Norrbottenbanan med i långtidsplanen. Den skulle fullborda en norrländsk kustjärnväg och sänka industrins transportkostnader med 30 procent. På tio år skulle den vara samhällsekonomiskt betald.

Långtidsplanen har inte med de 12 miljarder kronor till lågtrafikerade banor, som enligt Trafikverket behövs för att göra dem trafiksäkra. Utan billiga järnvägstransporter blir det dyrt och svårt att få fram de råvaror och den mat som behövs. Vi får en ökande kostsam utflyttning, samtidigt med en dyrbar och ohållbar storstadstillväxt. Glesbygdens naturresurser är grunden för ekonomin. Skall städerna överleva måste hela Sverige leva.

Sälen är Sveriges största vintersportort med 60.000 bäddar. Men istället för att återuppbygga järnvägen dit bidrar långtidsplanen till att bygga ett flygfält. En klimat- och energimässigt ohållbar lösning.

Banavgifterna höjs kraftigt, trots järnvägens dåliga standard. Däremot införs inga kilometerskatter för lastbilar. Utländska lastbilar sliter på vägen kostnadsfritt. Den orättvisa konkurrensen gör att lastbilarna står för allt större del av Sveriges klimatutsläpp.

Härmed yrkas att Klimatriksdagen framför som sin mening att långtidsplanen för infrastruktur 2014-2025 förkastas och att en långtidsplan utarbetas med bättre klimathänsyn.

Författare: Hans Sternlycke ordförande för
Föreningen Svenska Järnvägsfrämjandet

UTSKOTT: INFRASTRUKTUR

MOTION 169: Hållbar stadsplanering – minskade transportbehov.

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda, att anta en strategi för stadsplanering som leder till minskat transportbehov och ökat välmående.

En allt större del av Sveriges befolkning bor i städer. Migrationen innebär satsningar på nya bostäder, ny infrastruktur och ny service. Detta ger möjligheter till samhällsplanering för ett verkligt transportsnålt samhälle. Det är viktigt då transporterna står för drygt en tredjedel av klimatpåverkan.

Tyvärr planeras många städer även idag för att människor skall ta bilen till arbetet och sina inköp. Ett tydligt exempel är Förbifart Stockholm, men många andra städer planerar också nya trafikleder för ökad biltrafik. Utbyggnaden av externa köpcentra fortsätter.

Omkring en tredjedel av markytan i städerna upptas av vägar, parkeringsplatser och bilar uppställda i grönområden. Nybyggnationen i städerna sker ofta på gröna ytor, och med en gammeldags parkeringsnorm där det förutsätts att nästan alla ska ha egen bil i städerna även de kommande 50 åren.

Nu måste vi bryta detta mönster.

Många mellanstora svenska städer är inte större än att merparten av resorna kan ske till fots eller med cykel. För att gynna cykeltrafiken måste nya cykelleder byggas, både snabbfiler och filer för långsam cykling. Det måste ske i kombination med åtgärder för minskad biltrafik. Cykelleder och nya bostäder skall inte ske placeras på gröna ytor, istället måste biltrafiken minska sin del av markanvändningen.

Kollektivtrafiken i städerna kan utvecklas genom ökad turtäthet, sänkta priser, och utbyggnad av spårvagnsnät i alla större städer. Det ska alltid vara billigare att åka kollektivt än med egen bil. Även här gäller det att utrymmet för bilar minskar för att ge plats för kollektivtrafiken.

För att minska resebehoven behövs både arbetsplatser, service och kultur i alla bostadsområden, och levande mötesplatser som torg, parker, gallerior, bibliotek, närodlingar och sportutrymmen för spontant umgänge utan kommers och köptvång. Vi ska inte behöva ta bilen eller bussen till andra sidan staden för att få livspusslet att gå ihop.

Vi föreslår:

En kraftfull satsning på cykelstråk i städerna, genom minskat utrymme för biltrafiken.

Kraftigt ökade resurser för en fördubblad andel resande i kollektivtrafiken till 2020, genom ökad turtäthet och sänkta priser (jämfört med bilkörning). Ge kollektivtrafiken plats på bilens bekostnad.

Genomför förstudier av spårvägar i alla städer med fler än 90 000 invånare.

Ändra parkeringsnormen så att nya bostäder kan byggas utan kostnader för stora p-ytor.

Ny stadsplanering för närservice och ickekommersiella mötesplatser i alla bostadsområden

Stopp för nya vägbyggen och externa köpcentra i våra städer.

Författare: Jordens Vänner genom Lars Igeland

UTSKOTT: INFRASTRUKTUR

MOTION 306: Miljövänliga transporter ska vara de mest attraktiva. Även prismässigt!

Idag kan man flyga till Spanien för 1000 kr. Motsvarande resa med tåg ligger på ca 5-6000 kr. Det krävs en stor portion idealism och en god ekonomi för att en familj på fyra personer ska välja tåget istället för flyget på den semesterresan... Och detta är inget annat än resultatet av en oansvarig politik. Flyget måste bära sina kostnader på samma sätt som övriga transportmedel, men i praktiken är flyget kraftigt subventionerat (ja, flygbiljetten är idag befriad från moms). Det är tyvärr en avancerad övning att få till stånd internationella skattesatser för flyget men det hindrar oss inte att införa rimliga skattesatser på svenskt inrikesflyg.

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att: allt offentligt stöd till flygets infrastruktur i Sverige ska avskaffas, dvs direkt stöd till flygplatser samt infrastrukturprojekt som direkt syftar till att förflytta människor till och från flygplatserna. Inrikesflyget får momsplikt och då är inget annat än 25% moms rimligt. Flygbränsle för inrikesflyg åläggs stegvis samma skatt som fordonsbränsle, med påbörjad beskattning redan kommande mandatperiod. En avreseskatt från svenska flygplatser till utlandet införs också. Avreseskatten ska ligga på en tillräckligt hög nivå, så att resandet med utrikesflyg reduceras kraftigt, och mer klimatvänliga färdsätt stärks i sin konkurrenskraft gentemot flyget. Intäkterna från moms, bränsleskatt och avreseskatt öronmärks till satsningar på underhåll och utbyggnad av svensk järnvägsinfrastruktur.

Författare: Christian Gertzén, Anika Agebjörn, Emil Molander.

UTSKOTT: KONSUMTION, MAT & LIVSSTIL

MOTION 128:: Ta fram en nationell strategi för hållbar konsumtion och produktion av mat

Världsnaturfonden WWF vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att:

- Vi vill att de beslutar om en lokal, regional och nationell matstrategi som gör det möjligt för bönder/producenter, konsumenter och övriga marknadsaktörer inom livsmedelssektorn att agera för en rättvis, hälsosam och hållbar produktion och konsumtion av mat. En matstrategi med tydliga mål och metoder. Strategin bör tas fram i bred politisk samverkan och med myndigheter som hanterar konsumentfrågor, miljö, vatten/hav, jordbruk, livsmedel, landsbygds- och näringslivsutveckling. Lika viktiga är forskare, miljöorganisationer, näringsliv, livsmedelsproducenter och konsumenter.

- Vi vill att Sveriges folkvalda ska utveckla mål och metoder som gör det möjligt för aktörer inom offentlig upphandling att bidra till en hållbar konsumtion av livsmedel och få stöd att premiera kvalitet före lågprisalternativ med hög belastning på miljön, där kostnaderna för kvalitet vägs upp av kloka sätt att tillaga och hantera maten.

- Vi vill att matstrategin lyfts fram i Färdplan 2050 och i Konsumentverkets nya plattform för konsumentinformation, och vi vill se tydliga informationskampanjer där hållbara matval står i centrum. Vi vill att beslutsfattare tar ansvar för att hållbar och hälsosam mat för alla behöver drivas över tid oberoende av externa faktorer som konjunkturläge och kortsiktiga opinionssvängningar.

De viktigaste utmaningarna för att minska våra ekologiska fotavtryck är att ställa om till en hållbar produktion och konsumtion av energi och mat. Samtidigt kommer matproduktionen behöva öka med 60 procent samt fördelas rättvist för att försörja jordens växande befolkning. En hållbar resursanvändning är helt avgörande för att minska climateffekten och bevara biologisk mångfald och ekosystem. Att halvera vår köttkonsumtion och minimera matsvinnet i alla led i kedjan från jord till bord är viktiga åtgärder som också har positiva effekter på både samhälls- och hushållsekonomin.

Författare: Världsnaturfonden WWF genom Anna Richert

UTSKOTT: KONSUMTION, MAT & LIVSSTIL

MOTION 153: Uppmuntra uppbyggnaden av hållbara sociala gemenskaper för omställning och klimat-resiliens

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda behovet av förmånliga villkor för medborgar- initiativ som önskar bygga upp hållbara sociala boendeformer (exempel ekobyar)

Bilen, biffen och bostaden är 3 huvudsakliga aspekter som ofta utpekas som bovar i dramat om klimatet. De har alla en relation till våra val av livsstil. Samtidigt har sociala normer och kulturella koder stark inverkan på våra levnadsväl och vad vi alla ser som viktigt i vardagen. Social delaktighet och känsla av sammanhang är viktiga delar i vår omställning av samhället till klimatneutralitet.

Med denna socio-ekologiska komplexitet i ryggen – hur uppmuntrar vi våra medborgare att välja hållbara levnads alternativ och hållbara gemenskaper? Och hur kan staten gynna en omställning till ett klimatsmart samhälle som börjar i medborgardeltagande? Vi ser att ett etablerande av förmånliga villkor och förutsättningar för de tusentals medborgare som redan idag vill välja hållbara sociala boendeformer skulle vara av stor nytta. Det skulle uppmuntra en ökning av platser som erbjuder konkreta och praktiska alternativ för omställning till klimatneutralitet. Konkreta alternativ blir förebilder för ytterligare initiativ.

Som sagt är de som vill leva och lära på nya sätt för minskade ekologiska fotavtryck många, men ekonomiska (och ibland även lagmässiga) begränsningar sätter ofta spärrar i hjulen. Vi yrkar därför för att våra folkvalda på ett samlat sätt (exempelvis genom ett specifikt program) ska uppmuntra omställnings-initiativ med syfte att bygga upp hållbara sociala gemenskaper (exempelvis ekobyar). Initiativen ska kunna få bidrag/ skattelättnader/ beviljande för:

- Slutande av kretslopp inom platsen för flerhushåll/social gemenskap (inom avlopp, matproduktion, byggmaterial och infrastruktur)
- Installerandet av energilösningar för flerhushåll som drastiskt minskar det gemensamma ekologiska fotavtrycket och utsläpp av växthusgaser (ex. egen el, biobränsle).
- Bidrag för uppbyggande av samlings-salar där seminarier, workshops och konferenser kan hållas i utåtriktat miljöarbete.
- Etablerande av godkända produktionskök för lokal matproduktion och matkultur, delat av flera hushåll

Författare: Emilia Rekestad, REALS och Permakultur i Sverige

UTSKOTT: KONSUMTION, MAT & LIVSSTIL

MOTION 182: Gör offentlig konsumtion och upphandling klimatsmart

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges och EU:s folkvalda och andra berörda att kommuner, landsting, riksdag och EU ska verka för att:

- att miljö- och klimatkriterier ska ges högsta prioritet vid offentliga inköp, investeringar och upphandlingar och,

- att Sverige och EU har en myndighet med uppdrag att bidra till att all offentlig konsumtion och offentliga investeringar blir så miljö- och klimatriktiga som möjligt.

Bakgrund

En allt större del av den offentliga konsumtionen sköts av privata entreprenörer. Sveriges offentliga upphandlingar utgör en marknad värd 560-670 miljarder kronor per år, eller nästan en femtedel av Sveriges BNP. Omfattningen gör alltså upphandlingarna, men även den övriga offentliga konsumtionen och investeringarna, till strategiska redskap för kommuner, landsting och myndigheter att tackla klimatfrågan. EU slår i sin strategi Europa 2020 fast att offentlig upphandling spelar en nyckelroll för att stödja övergången till en resurssnål ekonomi med låga koldioxidutsläpp. Därför är det positivt att EU-parlamentet i januari 2014 röstade för ett nytt upphandlingsdirektiv. Nu kommer det att bli lättare att ställa miljökrav i den offentliga upphandlingen. Förutsättningar skapas för att både direktkonsumtion och upphandlingar kan bidra till att Sverige ”uppnår miljömålen och skapar incitament för tekniksprång och helt nya sätt att organisera både produktion och konsumtion”, som den statliga offentliga utredningen Goda affärer – en strategi för hållbar offentlig upphandling formulerar det.

Enligt riksdagens generationsmål ska vi lämna över ett samhälle till våra barn där de stora miljöproblemen är lösta. Därför bör varje upphandling, varje inköp och varje investering analyseras ur ett miljöperspektiv: Hur kan just detta behov lösas så att det samtidigt bidrar till att skapa en hållbar och resurssnål utveckling med minimala utsläpp av växthusgaser?

En effektiv miljöstyrning

I samband med presentationen av statsbudgeten 2014 meddelade regeringen att Miljöstyrningsrådet ska läggas ner. Miljöstyrningsrådet är den organisation som har till uppdrag att uppmuntra och hjälpa myndigheter, kommuner och landsting till mer miljövänlig och social upphandling. Regeringen har beslutat flytta denna verksamhet till Konkurrensverket, vilket är en tydlig nedprioritering av frågorna som dessutom skapar starka interna intressekonflikter. Sveriges Kommuner och Landsting, Lantbrukarnas riksförbund, Naturskyddsföreningen och ordförande i regeringens Upphandlingsutredning är alla kritiska till att Konkurrensverket ska ta över Miljöstyrningsrådets viktiga uppdrag. Istället för att lägga ned rådet borde det ges tydligare och bredare mandat för att bidra till att offentlig konsumtion och offentliga investeringar blir så miljö- och klimatriktiga som möjligt.

Sveriges offentliga upphandlingar och inköp behöver en helhetssyn som tar ansvar för hur vår offentliga konsumtion påverkar samhället och vår omvärld.

Författare:

Pontus Björkman, engagerad i Latinamerikagrupperna

Sofia Hedström, engagerad i Jordens Vänner

Rikard Rehnbergh, engagerad i Klimataktion

Stina Oskarsson, engagerad i Latinamerikagrupperna

Torbjörn Vennström, engagerad i Klimataktion

Anika Agebjörn, engagerad i Naturskyddsföreningen

Christopher Eriksson, engagerad FIAN

UTSKOTT: KONSUMTION, MAT & LIVSSTIL

MOTION 199: Byt ROT och RUT mot RET-avdrag för ekologiska tjänster

Vi vill att klimatriksdagen, som ett led i att förhindra en klimatkatastrof, ska arbeta hårt för att övertyga våra folkvalda om att omvandla ROT- och ROT-avdrag till RET-avdrag, dvs till Resurser för Ekologiska Tjänster (RET).

Det behövs en satsning på jobbskapande innovationer, som rustar Sverige för framtiden och som samtidigt minskar utsläppen av koldioxid. Pengarna finns i de medel som går till ROT och RUT. Samma medel skulle göra mer nytta för klimatet, Sveriges industri och naturbruket genom att gå till resurser för ekologiska tjänster, RET. Genom att satsa på både ekologiskt byggande och omställning av energi, jordbruk och skogsbruk till mer hållbara metoder ökar marknaden för de produkter och tjänster som behövs för att minska koldioxidutsläppen och annan nödvändig omställning.

Fokuserade miljösatningar på produkter och tjänster som behövs i många länder och har långsiktiga syften är till nytta för många. Ägare av bostäder, företag som kan sälja det som behövs, vi som lever nu och framtida generationer har behov av lyft i ekonomiska branscher och att minska sårbarheten. I en tid med klimathot, ökade oljepriser och växande klyftor mellan olika landsändar och grupper i samhället behövs en politik som främjar en omställning med en jämlik fördelning av nyttan.

Resurser för ekologiska tjänster reformerar hela Sverige.

Sverige behöver förnyelse och inte den reformtrötthet som makthavarna nu uppvisar. Den politik som förs gynnar ensidigt dem som äger sin bostad i områden där priserna ökar, har råd med hushållstjänster och går på krogen. Storstäderna har gynnats på landsbygdens bekostnad och hela befolkningen får subventionera de rikas konsumtion. Samma medel som går till ROT och RUT kan genom att satsas på en RET-reform leda till ett lyft för alla i hela Sverige.

Hälften av dagens subventioner för byggande, tjänster i hemmet och restaurangbesök kan med en RET-reform gå till klimatomställning av våra bostäder. Detta på ett sätt som gynnar alla genom att både de som bor i hyresrätter och de som äger sina villor eller bostadsrätter kan dra nytta av medlen och att de går till långsiktigt viktig klimatanpassning av både om- och nybyggnationer.

Den andra hälften kan gå till att ställa om jordbruket till att ge miljöjänster och för att införa hållbara metoder inom skogsbruket som kontinuitetsskogsbruk. EU satsar 23 procent av jordbruksstödet på miljöjänster. Den procentsatsen kan öka i framtiden. Det är medel som kommer från svenskars och andras skattepengar men som bara kan utnyttjas fullt ut om det finns politisk vilja i Sverige att ta vara på denna möjlighet.

Författare: Jordens Vänner

UTSKOTT: KONSUMTION, MAT & LIVSSTIL MOTION 308: Skydda kollagret i de svenska skogarna

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att kolsänkor och kollagret i svenska skogar främjas och skyddas för att motverka klimatförändringarna. Minst 20 procent av den svenska produktiva skogsmarken måste få ett långsiktigt skydd, och det övriga skogsbruket behöver präglas mycket mer av kalhyggesfria och miljöanpassade metoder. Sverige behöver utreda klimatkonsekvenserna av skogsbruket och låta slutsatserna sätta skarpa gränser för framtidens uttag av biomassa.

Bakgrund

Skogen har en viktig roll i klimatarbetet. Regeringen och skogsindustrin förespråkar ökad skogsproduktion och en biobaserad samhällsekonomi för att motverka klimatförändringarna. Men hur välgrundade är deras tankar på att använda mer av skogen till biobränslen, lagra kol i pappersmassa, smörknivar och husbyggen samtidigt som man bedriver ett icke ekologiskt hållbart skogsbruk?

De senaste 10 åren har dessutom en rad kritiska röster höjts bland forskare och andra om klimatproblematiken angående produktion av bioenergi (läs t ex John deCiccoss sammanfattning av kritiken: <http://theenergycollective.com/john-m-decicco/79320/biofuels-and-climate-simple-troubling-view>). Summan av bioenergi-utsläppen verkar i vissa fall vara värre än kol (se t ex rapporten ”Dirtier than Coal?”, utgiven av RSPB, Friends of the Earth och Greenpeace i Storbritannien: http://www.rspb.org.uk/Images/biomass_report_tcm9-326672.pdf).

I Skogsvårdslagens portalparagraf jämförs miljömål och produktionsmål men i praktiken innebär det att knappt 4 % av den svenska produktiva skogen idag är skyddad som naturreservat och nationalparker medan över 90 % brukas eller har brukats i enlighet med den svenska skogsbruksmodellen – kalavverkning, markberedning, plantering av gran eller tall, röjning, gallring, gödsling och slutavverkning igen.

Skogen har en annan, mycket värdefullare, roll att fylla om vi ska nå miljömål gällande klimat, biologisk mångfald och funktionella ekosystem.

Klimatberedningen föreslog 2008 att möjliga åtgärder och incitament för skydd av kollager och främjande av kolsänkor skulle utredas (kapitel 17): Klimatberedningen M2007:03
Dessvärre sattes aldrig utredningen i verket. Nu är det dags att återuppta de planerna.

Jordens största kollager är de stora världshaven. Näst efter det kommer gamla naturskogar världen över, däribland vårt nordliga barrskogsbälte. De lagrar väldiga mängder kol som genom sekler blivit en restprodukt av den livgivande processen fotosyntesen.

Kolet i dessa skogar lagras dels i träden som lever i många hundra år och bryts sedan sakta ned till död ved som blir näring till nästa trädgeneration. Men framför allt lagras de stora mängderna kol i marken genom processer som de mykorrhizabildande svamparna i skogen skapar i den symbios de lever i med träden i skogen. Ju äldre en skog är desto mer kol finns lagrat i den. Det betyder att våra skyddade naturreservat är enorma kollager som ser till att hålla koldioxidhalten nere i atmosfären.

NRK (14-01-2014), Ut i naturen: ”Skogen verden glemte”

Den stora motsatsen är de kalhuggna skogarna som i och med kalhuggningen blir koldioxidutsläppare under en lång tid (ca 15-25 år beroende på jordmån). Om de avverkade träden i första hand blivit papper (som har en omloppstid på ca 2 år i snitt innan det blir koldioxid) så tar det ytterligare upp till 10-15 år till för den nya planterade skogen att kompensera för detta utsläpp. När denna tid gått är det snart dags att hugga ner skogarna igen och markens kollager blir återigen koldioxid i atmosfären. Då skogsbruket har så korta omloppstider hinner marken aldrig lagra de stora mängderna kol som

gammelskogen gör. Det moderna svenska skogsbruket är alltså en klimatbov snarare än en klimathjälte då våra sista gamla naturskogar som inte skyddats som naturreservat huggs ner.

Klimatförändringarna innebär ökad stress och sårbarhet för skogen och arterna som lever där. Intakta skogsområden står emot och återhämtar sig bättre än fragmenterade områden. Dessa områden ger träden, växterna och djuren bäst möjligheter att sprida sig, anpassa sig och överleva i ett klimat som förändras. Ju större skada vi gör på ursprungliga skogen och den biologiska mångfalden, desto större är risken att klimatförändringarna slår hårdare även mot oss människor.

Åtgärder

Skogen är en viktig länk för motverka klimatförändringarna. Kolsänkor och kollager i svenska naturskogar måste främjas och skyddas. Incitament för ett skydd av kollager måste utredas och tillämpas. Forskning om skogsbrukets klimateffekter måste beaktas. För att nå en jämställdhet enligt skogsvårdslagens portalparagraf, göra allra största nytta för klimatarbetet samt möjliggöra att nationella miljömål och internationella miljöavtal ros i hamn ska skogsbruket i Sverige ställa om på följande sätt:

** Minst 20 procent av den produktiva skogsmarken skyddas långsiktigt.*

Enligt ledande naturvårdsforskning måste 20 procent skyddas för att vi överhuvudtaget ska ha någon rimlig chans att långsiktigt kunna bevara de djur och växter som lever i våra skogar. Alla kvarvarande gammelskogar och andra skogar med höga naturvärden måste skyddas långsiktigt. Det är dessa skogar som har störst andel kol lagrat i marken.

** Det övriga skogsbruket behöver präglas mycket mer av kalhyggesfria och miljöanpassade skogsbruksmetoder.*

Kalavverkning, som brukar följas av markberedning, exponerar skogsmarken där det lagrade kolet frigörs som koldioxid till atmosfären. Dessa skogsbruksmetoder måste anpassas och ställas om till ett alternativt skogsbruk i form av kalhyggesfria och miljövänligare skogsbruksmetoder. Då har skogsmarken fortfarande ett trädkrontak. Därmed kan kolet fortsätta att lagras i skogsmarken istället för att hamna i atmosfären. Denna typ av skogsbruk är också mer skonsam mot skogens ekosystem jämfört med kalhyggesbruk. Hänsyn tas till mark, vatten, biologisk mångfald och klimat. Skogens mångfald av djur och växter har större möjligheter att leva kvar, till exempel klarar sig hänglavar bättre, mykorrhizabildande svampar överlever och ett flertal av de fåglar som bor i skogen kan leva kvar.

** Sverige behöver utreda klimatkonsekvenserna av skogsbruket och låta slutsatserna sätta skarpa gränser för framtidens uttag av biomassa. Osäkerheterna kring utsläppen i samband med skogsbruket är fortfarande stora. Sverige måste vara berett att låta klimatomställningen prägla skogsbruket.*

Skogens resurser ska användas uthålligt, både ekonomiskt och ekologiskt. Samtidigt bör en större andel av träråvarorna förvaltas som långsiktiga kollager såsom byggnadsvirke istället för kortlivade saker som papper och biobränsle.

Med ovanstående princip kommer klimatarbetet att främjas, de nationella miljömålen för ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt- och djurliv” inklusive de internationella miljöåtagandena Sverige undertecknat att uppnås. På detta sätt kan vi också vara en god förebild i världen och visa att vi tar miljöfrågorna på allvar, att det handlar om klimatet, biologiska mångfalden, ekosystemen och framför allt framtidsfrågorna för våra kommande generationer.

Författare: Sebastian Kirppu, Amanda Tas, Mikael von Knorring.

UTSKOTT: PÅVERKAN, METODER
MOTION 24: **Vitbok om klimathotet**

Vi vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att Sveriges riksdag ska utfärda en vitbok om klimatförändringen enligt IPCC:s senaste rapporter och att denna vitbok ska skickas till Sveriges alla hushåll.

Den kunskap som finns om klimatförändringen måste nå medborgarna också via politikerna.

Författare:

Lisa Högberg, Stina Söderberg, Lars Almström, Ingela Bollgren, Matts Hjertqvist, Kerstin Lönngrén, Märta Velandér, Doris Norrgård Almström (aktiva i **Grand Panthers**)

UTSKOTT: PÅVERKAN, METODER

MOTION 52: Fastighetsskatten från vindkraft till kommunerna.

Utbyggnaden av vindkraft medför en hel del kostnader för kommunerna, i form av planering, tillståndshantering med mera. Kommunerna får däremot inga intäkter från vindkraften när den väl kommit i drift, utom i de fall som kommunerna eller kommunala bolag är delägare i vindkraftsanläggningarna.

Vindkraftverk debiteras liksom andra kraftverk en årlig fastighetsskatt för elproduktionsanläggning. Denna skatt går till statskassan. Denna skatt borde i stället tillfalla kommunerna. Det skulle samtidigt göra kommunerna mer positivt inställda till vindkraft.

I Norge tillfaller fastighetsskatten liksom en del annan skatt kommunerna där kraftverken är belägna. I Tyskland har man nyligen ändrat skattereglerna så att en del av bolagsskatten för vindkraftverk går till kommunerna där verken står, och inte till den kommun där vindkraftverkens ägare är registrerade.

Det enklaste sättet att ge kommunerna del av intäkterna från vindkraft är att ändra lagen så att fastighetsskatten för vindkraft går till de kommuner där vindkraftverken är lokaliserade i stället för till statskassan.

Vi yrkar därför att våra partier lagstiftar om att: Fastighetsskatten för vindkraft ska tillfalla de kommuner där vindkraftverken är lokaliserade.

Författare: Affe Gustafsson och Tore Wizelius

UTSKOTT: PÅVERKAN, METODER
MOTION 165: Utbildning för hållbar utveckling.

Klimat och miljöfrågor är globala problem som behöver globala lösningar. Sverige har ett ansvar att ta in kunskap och erfarenhet från de som redan lever med effekterna av en ohållbar klimatpolitik innan den nya svenska klimatpolitiken utformas. Det ska göras i samarbete med det internationella civilsamhället, framförallt det globala syd.

De problem vi står inför när det kommer till såväl klimat som andra miljöfrågor är en effekt av de ekonomiska modeller som styr vårt samhälle. Från Framtidsjordens nätverksorganisation Pereyra i Argentina kommer insikten att den ekonomiska modell som skapat stora orättvisor och ojämlikhet även bär ansvaret för en politik som leder till förlust av ekologisk mångfald och utbredning av monokulturer. Det ska dock inte enbart ses som en ekologisk kris utan, kanske än mer, en kulturell och social kris. Därför är lösningarna på klimat- och miljöfrågor inte enbart kopplade till miljöpåverkan utan måste ses i ett bredare perspektiv. Där är utbildning en viktig faktor.

Ett ytterligare problem som lyfts av Framtidsjordens nätverksorganisationer både i Indien och Sri Lanka är att miljöfrågor i allt för stor utsträckning studeras utifrån ekonomiska intressen. Det är viktigt att stärka kunskapen kring sociala och ekologiska konsekvenser. På de områdena finns det mycket stor kunskap hos de som genomlevt ett radikalt skifte i hur mat produceras – småskaliga jordbrukare i det globala syd.

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda:

Att utbildning inom klimat- och miljöfrågor ska utökas och integreras i alla ämnen i såväl grundskola som gymnasieskola.

Att utbildningen (enligt ovan) ska ha fokus på att överbrygga klyftan mellan samhälle och natur samt mellan akademisk kunskap och praktisk erfarenhet.

Författare: Framtidsjorden Sverige, Framtidsjorden Argentina – Fundación Proyecto, Pereyra
Framtidsjorden Sri Lanka – Gami Seva
Sevana och Framtidsjorden Indien – Kudumbam genom Jonatan Ericsson Sjöman.

UTSKOTT: PÅVERKA, METODER

MOTION 181: Klimatfrågan är egentligen en fråga om folkbildning

Jag vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda vikten av att genomföra ett genomarbetat folkbildningsprojekt. Detta för att väljarkåren ska få de kunskaper och insikter som är nödvändiga för att de ska stödja en långsiktig politik, när det gäller att motarbeta den globala uppvärmningen och kunna möta de exceptionella påfrestningar som kan förväntas i framtiden.

För att denna respons till klimatomställningen kan ske i tid måste en serie för de flesta medborgare mycket obehagliga beslut fattas. Problemet är att inga demokratiska parlament och regeringar i världen vågar fatta sådana beslut, om inte en upplyst väljarkår kräver förändring. För att ställa detta krav måste folk förstå varför. Denna förståelse saknas idag. Att lösningar finns, och kan tillämpas bara alla drar sitt strå till stacken, har inte nått ut i tillräcklig utsträckning att kunna öka folks tillförsikt och entusiasm för projektet. Framförallt har inte alternativet till dagens dödsdömda livsstil presenterats tillräckligt tydligt. Ingen ger upp sin livsstil frivilligt, utan att veta att ett nästan lika behagligt alternativ finns att tillgå.

Idag är den allmänna uppfattningen att detta alternativ mer liknar livet under stenåldern. Det är därför av största vikt att snabbt utbilda hela väljarkåren i de villkor som gäller i framtiden. Dessa villkor innebär dels åtgärder som leder till en kraftig minskning av växthusgaser i atmosfären och dels – eftersom denna minskning kommer troligtvis endast kunna dämpa klimatomställningen – till den omstrukturerings som är nödvändig för att undvika en kollaps av för samhället livsavgörande system – energi, mat- och vattenförsörjning mm. Att försäkra samhällets långsiktiga hållbarhet krävs en helt annan samhällsstruktur, som istället för storskalig centralisering med långa distributionskanaler kännetecknas av småskalighet med en hög grad av självförsörjande, och framförallt av en jämnare distribution av rikedom. Detta innebär ett folkbildningsprojekt av stora mått, ett landsomfattande samarbete mellan alla de engagerade i det civila samhället, med adekvata stöd från riksdag och regerings- och andra offentliga organ. Det gäller inte bara information, utan även demonstration, m a o investering i en mångfald mindre experimentella samhällen där de nya teknikerna och nya livsstilen blir uppenbar för alla.

Författare: Peter Tucker

UTSKOTT: PÅVERKAN, METODER

MOTION 313: Intensivkurs med fokus på psykologiska och etiska aspekter av klimatfrågan – för politiker och beslutsfattare inom privat och offentlig verksamhet.

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att vi snarast behöver en intensivutbildning av politiker och beslutsfattare inom privat och offentlig verksamhet. Riksdagsledamöterna bör bli först med gå utbildningen, som medborgarna främsta representanter. Kunskap inom psykologi och etik ger ett viktigt stöd för att kunna ta kloka beslut som lever upp till vårt ansvar gentemot kommande generationer att säkra utvecklingen av ett långsiktigt hållbart samhälle.

Vår hjärna har inte förändrats sedan stenåldern och vi är fortfarande flockdjur samtidigt som omvärldens krav ökat dramatiskt. Även om vår kunskap idag är stor inom en mängd områden så måste vi vara ödmjuka inför naturens komplexitet och våra mentala begränsningar. Vi står nu inför en unik situation i mänsklighetens historia. Den globala uppvärmningen frammanar vårt inbyggda mentala försvarssystem och istället för handling uppstår förnekande, rationaliseringar. Dessa försvarssystem hålls uppe av att de direkta konsekvenserna är svåra att se och de drabbar någon annan – de som lever långt borta nu och de som lever någon gång i framtiden. Och apatin göds av känslan av att det inte spelar någon roll vad det lilla landet Sverige gör och än mindre vad den enskilda individen gör.

Tack vare omfattande modern psykologisk och neuropsykologisk forskning vet idag ganska mycket om basala mentala funktioner och vanliga tankefällor (D. Kahneman, nobelpriset i ekonomi 2002). Här finns värdefull kunskap, som bör ligga till grund för de beslut som ska fattas i frågor som berör det allvarligaste problemet som mänskligheten ställts inför.

Billy Larsson, filosofie doktorn i psykologi med miljöpsykologi som specialitet, har i flera artiklar framhållit nödvändigheten av att se klimatfrågan ur ett psykologiskt och etiskt perspektiv (se: Psykologtidningen 2013, nr 9. →Essä: Hur kan psykologisk kunskap bidra i klimatfrågan samt en debattartikel på SvD:s Brännpunkt: "Klimatet är ytterst en etisk fråga")

Genom att utveckla intensivkursen "Klimatfrågan ur ett psykologiskt och etiskt perspektiv", primärt för ovan nämnda grupper, skapas bättre möjligheter för att ta kloka beslut med ett etiskt grundperspektiv i frågor om klimat och hållbar utveckling.

Intensivkursen som vi föreslår bör innehålla följande delar:

- Det stora perspektivet. Kort bakgrund om livets utveckling på vår planet och klimatförändringar – 3800 miljoner år ur geologiskt och biologiskt perspektiv.
- Människans grundläggande mentala funktioner och hur dessa inverkar på vår förmåga att fatta bra beslut. Vilka faktorer påverkar när vi rationaliserar vårt eget handlande?
- Det etiska perspektivet. Hur lever vi upp till vårt ansvar gentemot kommande generationer och hur kan vi på bästa sätt bidra till utvecklingen av ett långsiktigt hållbart samhälle?

Kursen bör utformas av en arbetsgrupp i samråd Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Etikrådet (Sveriges Psykologförbunds organ för yrkesetiska frågor med både rådgivande och utredande funktion) Gruppen bedömer behovet av ytterligare expertis inom etik och psykologi. Den naturvetenskapliga översikten kan planeras av SMHI och Naturvårdsverket.

Kursen kan även fungera som en introduktion till en mer fördjupad högskoleutbildning (jmf motion 69).

Författare: Bo Franzén och Aina Hagberg för Folk och Frö i Kalmar

UTSKOTT: POLITIK 1 – NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT
MOTION 112: Initiativ för omställningsplaner i varje kommun och län/region

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att varje kommun och landsting antar en omställningsplan med tydliga mål för minskade utsläpp, energihushållning, och med en tydlig inriktning att medborgarna involveras i ett praktiskt omställningsarbete i lokalsamhället.

Bakgrund

Trots alla försök att minska utsläppen av växthusgaser har de ökat snabbare mellan år 2000 och 2010 än under något av de tre föregående decennierna. Medeltemperaturen på jorden kommer vid slutet av seklet att vara mellan tre och mer än fem grader högre än 1850 om ingen drastisk förändring sker, enligt FN:s klimatpanels senaste rapport. Hundratals miljoner människor kommer att drabbas av översvämningar och delar av jorden blir obebodlig vid seklets slut om medeltemperaturen tillåts stiga med fyra grader. Fortfarande är det dock möjligt att begränsa uppvärmningen till två grader vid seklets slut, enligt FN-rapporten, men då är det bråttom och krävs drastiska åtgärder.

Klimathotet inbegriper samhällets alla nivåer – från den enskilda individen till det globala samhället. Fossilberoendet finns i transportsystemet, boendet, livsmedelsproduktionen, industrin och i vår konsumtion. Många kommuner och landsting har insett detta och har antagit klimatpolitiska mål och åtgärdsplaner.

Fortfarande saknas dock insikten i det allmänna medvetandet om vilken stor omställning som krävs för att skapa ett samhälle och en ekonomi som inte påverkar klimatet på ett farligt sätt. Medborgare, föreningar och företag behöver involveras på ett tydligare sätt i arbetet för att ställa om – både vad gäller den egna livsstilen och det egna klimatavtrycket men även i att förändra strukturer som inbegriper stadsplanering, energiförsörjning, transportsystemet, offentlig konsumtion osv.

Ett sätt att skapa detta engagemang och mobilisering är att varje kommun och landsting antar en omställningsplan med tydliga mål för minskade utsläpp, energihushållning, och med en tydlig inriktning att medborgarna involveras i ett praktiskt omställningsarbete i lokalsamhället. Även om många kommuner eller landsting redan antagit en omställningsplan visar de nya kunskaper som tagits fram och systematiserats det senaste året genom FN:s klimatpanel att de offentliga ambitionerna och ansträngningarna måste öka flerfaldigt på alla nivåer och i alla länder. Därför bör nya kommunala och regionala omställningsplaner antas och de redan antagna revideras.

Omställningsplanen bör innehålla följande övergripande mål:

- * Utsläppen inom den egna kommunen/regionen ska halveras till 2020.
- * Kommunen/regionen bör sikta på att vara fossilfritt 2030.
- * Klimatavtrycket från medborgarnas konsumtion ska halveras fram till 2020.
- * Varje medborgare, förening och företag ska erbjudas tillfälle att delta i en folkbildningsprocess och medborgardialog för att ställa om verksamheten i kommunen/regionen till en fossilfri ekonomi 2030.

Omställningsplanen ska ha ett helhetsgrepp vad gäller åtgärder på individ-, företags- och samhällsnivå, och innefatta mål och riktlinjer för boende, transporter, industri och företagande, privat och offentlig konsumtion och investeringar, energiförsörjning och energieffektivisering.

Författare: Torbjörn Vennström och Pontus Björkman

UTSKOTT: POLITIK 1 – NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT
MOTION 145: Levande landsbygd och hållbar livsmedelsproduktion.

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att Sverige investerar i en levande landsbygd som kan bidra till lösning av klimatproblemen samtidigt som man kan försäkra sig om vår framtida hållbara livsmedelsproduktion. Detta kräver att många bor och verkar på landsbygden.

För att åstadkomma detta krävs en helt ny landsbygdspolitik som bla inkluderar följande:

– återinföra brukarplikten för jordbruksmark för att motverka spekulation i mark och säkerställa jord för matproduktion.

- lägga om skattesystemet så att resurser som produceras lokalt kan användas i regionen för att säkerställa god tillgång till samhällsservice på landsbygden så folk vill bo där.

- använda kapital i pensionsfonder för en hållbar klimatsmart rättvis omställning på landsbygden och speciellt inom jordbruk, som exempelvis görs i Danmark.

Bakgrund:

Att kunna producera tillräckligt med näringsrik mat för världens växande befolkning i en tid av klimatförändring är en av vår tids största utmaningar.

Rätten att odla vår egen basmat och förvalta landets naturresurser på ett hållbart sätt är central. Vi har förlorat upp emot 75 % av vår självförsörjningsgrad sedan systemskiftet för 20 år sedan. Vi ska sträva efter 100 % självförsörjning – något som är svårt idag då jordbrukspolitiken styrs helt och hållet, och naturresurserna till stor del, från EU och WTO.

Mycket av våra importerade livsmedel och foder produceras av industriellt jordbruk som är helt beroende av fossilbränsle för långväga transporter, konstgödsel, bevattning, bekämpningsmedel och hybrid, ofta genmodifierat, utsäde. Detta jordbruk släpper inte bara ut mycket växthusgaser (både från användning av fossilt bränsle och i form av lustgas från marken och metangas från djur), det utarmar också jorden och förstör dess kapacitet att lagra koldioxid. Det blir en dubblerad negativ påverkan på klimatet. Detta gäller också industrijordbruk i Sverige.

Denna import av industrijordbruksprodukter är också djupt orättvis mot fattiga människor i andra länder som förlorar möjligheten att producera den mat de behöver för egen konsumtion. Det svenska beroendet av importerade livsmedel och foder från andra kontinenter måste därför stoppas. De länder som producerar för oss behöver sin egen jordbruksmark och matproduktion. Detta är inte enbart en klimatfråga utan även en fördelningsfråga och en fråga om mänskliga rättigheter.

Till skillnad från industrijordbruk kan småbruk bedrivas på ett sätt som är anpassat till lokala förhållanden med effektiva kretslopp för återanvändning av ändliga resurser och restaurering av mark så att den bättre kan lagra kol och näringsämnen. Därmed minskar behovet av energikrävande insatser och transporter. Ett sådant jordbruk är kunskaps- och arbetsintensivt, dvs det kräver många engagerade småbrukare som lever och verkar på landsbygden.

I Sverige beskrivs landgrabbing som något som drabbar kontinenter i Syd. Men idag debatteras i vårt närområde också konsekvenserna för framför allt de östeuropeiska länderna där företag från Västeuropa, Kina och USA tränger undan lokal befolkning för exploatering av naturresurser och åkermark. Även områden i Västeuropa drabbas – så också i Sverige som en följd av den lagstiftning riksdagen beslutade att ansluta sig till för drygt 20 år sedan.

Det mest kända exemplet idag är hur gruvbolag exploaterar och spekulerar i mark och berggrund vilket lokalt innebär stora konsekvenser för de gröna näringarna. Lokalt förloras en naturresurs samtidigt som skatter och vinster försvinner ur regionen. Exploatering sker inom jord- och skogsbruk likväl som i energisektorn grundat på samma lagstiftning. Konsekvenserna i form av avbefolkning är redan idag tydliga i norra Sverige men sprider sig över hela landsbygden. Även i städerna får spekulationsintressena alltmer utrymme på invånarnas bekostnad. Det

offentliga rummet ockuperas av ohållbara transportsystem. Rätten till arbete, bostad och grönområden i staden sätts på undantag.

I staden och på landet behövs en gemensam kamp som hindrar spekulationsekonomin från att ta över den gemensamma välfärden och våra naturresurser. En kamp som förenar motstånd med praktisk förändring här och nu.

Landsbygdsbefolkningens inflytande stärks av demokratisk ekonomisk organisering som ökar makten över naturbruket och dess vidareförädling. I städerna är stadsodling och organisering för matdistribution som stärker matsuveränitet ett bidrag för att bygga en rörelse för omställning till hållbarhet. Direkt samverkan mellan producenter och konsumenter på landet och i staden är ett viktigt inslag för att bygga en solidarisk ekonomi.

Vi kräver en rättvis omställning till ett fossilfritt hållbart naturbruk och livsmedelsindustri. En sådan omställning ger meningsfulla jobb som behövs inom byggande, transporter, energi, varuproduktion, gruvnäring, jordbruk, fiske och skogsbruk. För detta behövs omfattande offentliga investeringar och omläggning till ett hållbart rättvist skattesystem.

Författare: Jörgen Leufstedt och Torgny Östling.

UTSKOTT: POLITIK 1 – NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT

MOTION 150: Rättvis omställning – fler gröna meningsfulla jobb.

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda, att anta en hållbar grön arbetsmarknadspolitik med målet att till 2030 ha skapat minst 150 000 gröna meningsfulla jobb, årligen.

Vårt samhälle befinner sig i flera kriser samtidigt. Både globalt och i de rika länderna behöver vi minska utsläppen av växthusgaser. Vi har en ekonomisk och social kris, där klyftorna och ojämlikheten ökar vecka för vecka. Politiken som förs i EU och i Sverige spär på detta och skapar enorma spänningar och intolerans i samhället. Vi håller dessutom på att utarma våra naturresurser, genom ett ohållbart jord- och skogsbruk samt en gruvsdrift för kortsiktiga exploaterings- och vinstintressen istället för hållbarhet och långsiktiga arbetstillfällen.

För att lösa dessa kriser samtidigt krävs en annan inriktning på arbetsmarknadspolitikerna:

- Inkludera hållbarhet som mål; Underställ arbetsmarknadspolitikerna en bindande sk klimatlag för utsläppsminskning och energibesparing. Stimulera skapandet av minst 150 000 gröna meningsfulla jobb till 2030.

Några exempel som kan ingå i denna omställning:

– Ställ om energisektorn till 100% förnyelsebar energi. Detta kan skapa minst 70 000 heltidsjobb, netto, enligt Greenpeace.

- Ställ om transportsektorn från att totalt domineras av vägtrafik till att till större del utgörs av järnvägstransporter, kollektivtrafik, miljövänlig sjöfart och cykling. Arbetstillfällena skapas i utbyggnaden av infrastruktur samt i själva trafiken. Om vi utgår från siffror för Danmark, där 20 000 årliga arbetstillfällen kan skapas enligt planen "100 000 jobs med baeredygtig omstilling" bör vi i Sverige kunna skapa 40 000 jobb.

- Ställ om svensk industri till att producera för förnyelsebar energi och kollektivtrafik, istället för t ex bilar och Jasplan. Det skulle innebära att kompetent arbetskraft kan behålla sitt jobb i Sverige.

- Ställ om jordbruket till mindre enheter, mindre monokultur och mer mångfald, och 100% ekologiskt. Avveckla beroendet på fossila bränslen i jordbruket. Utveckla det kustnära fisket. Uppskattningsvis 30 000 nya årsjobb kan skapas, baserat på exemplet från Danmark.

- Ställ om skogsbruket till minst 50 % kalhyggesfritt, långsiktigt hållbart skogsbruk. Det sistnämnda är mer arbetsintensivt men lika lönsamt.

- Bygg om miljonprogrammen och andra lägenheter så att de isoleras för energibesparing. Det kan generera 30 000 jobb per år enligt Sveriges Byggindustrier.

Detta räkneexempel skulle ge 170 000 nya årsjobb i Sverige.

För att detta skall bli verklighet krävs ett paket av styrmedel. De skulle kunna vara t ex sänkt moms på ekologisk mat, en statlig investeringsfond för isolering av hyreslägenheter, RUT och ROT omvandlas till RET (Resurser för Ekologiska Tjänster),

att investeringar i spårburen infrastruktur (spårvagn, järnväg) tillåts avskrivs under många år.

Jordens Vänner genom Ellie Cijvat

UTSKOTT: POLITIK 1 – NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT
Motion 173: Genomför Klimatberedningens förslag!

Regeringen tillsatte år 2007 en parlamentariskt sammansatt klimatberedning, med uppdrag att genomföra en översyn av den svenska klimatpolitiken. Beredningen, där alla dåvarande riksdagspartier var representerade, lyckades enas om ett klimatmål på lång sikt och en omfattande handlingsplan med cirka 50 olika förslag. Handlingsplanen var tänkt att införas omgående och vara fullt utvecklad år 2020. Tio av förslagen kunde kvantifieras och beräknades ge utsläppsminskningar på 4,6 miljoner ton koldioxid per år. Av de tio kvantifierbara förslagen har bara två genomförts. Det innebär att man har missat möjligheten att minska utsläppen med över 4 miljoner ton koldioxid per år, vilket motsvarar cirka 7 procent av Sveriges totala utsläpp.

Klimatberedningens åtta kvantifierbara förslag som regeringen inte genomfört:

- Kapacitetshöjning av järnvägen med minst 50 %
- Investeringsbidrag till biogasanläggningar
- Höjd drivmedelskatt med 70 öre per liter
- Indexering av drivmedelskatten efter BNP
- Koldioxidbaserad förmånsbeskattning
- Kilometerskatt för godstransporter
- Skatt på fluorerande växthusgaser
- Ändrad förmånsbeskattning för drivmedelsfordon

Vi vill att klimatriksdagen ger regeringen i uppdrag att omedelbart genomföra dessa åtta kvantifierbara förslag, samt att regeringen ökar ambitionerna att genomföra den föreslagna handlingsplanen.

Författare: Klimaktion Uppsala genom Mikael Malmaeus

UTSKOTT: POLITIK 1 – NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT
MOTION 310: Kriminalisera ekocid vid Internationella brottmålsdomstolen i Haag

Vi vill att Klimatriksdagen framför till Sveriges folkvalda att de aktivt ska arbeta för att massförstörelse av naturen, ekocid, kriminaliseras i internationell lagstiftningen vid Internationella brottmålsdomstolen i Haag.

Ekocid avser storskalig skadeverkan på miljö. Det gäller till exempel;

- Storskaliga landskapsförändringar som leder till rubbning eller omintetgörande av livsmiljö för flora och fauna.
- Omfattande förorening, oavsett om den sker avsiktligt eller ej.

Exempel på ekocid:

- Regnskogsskövling
- Fracking och brunkolsutvinning
- Antropogen klimatpåverkan

Problem

Över hela jorden utarmas ekosystem – isar smälter, hav fylls av plast, skogar ersätts av plantager. Stora ekonomiska värden investeras i projekt som medför irreparabla skador på livsmiljöer. I Sverige pågår prospektering bl a för utvinning av skiffergas som förorenar mark och vatten. Idag är ekocid ett brott i krigstid medan motsvarande handlingar inte är brottsliga för t.ex. företag som bedriver näringsverksamhet. Förstörelsen fortsätter och vi förmår inte stoppa den med nuvarande lagstiftning. Vi måste därför ändra på spelreglerna.

Det är inte längre tillräckligt att företag och andra aktörer kommer undan med att köpa sig fria från ansvar. I dag beräknas de eventuella skadeståndsanspråk ett företag kan få på sig för att ha orsakatmiljöförstörelse endast som en försumbar utgift i det stora hela. Tyvärr är det också så att ansvariga företag undviker ansvar genom att försätta sig i konkurs när det är dags att städa upp. Kvar blir de som lever i den förstörda miljön som saknar möjlighet att söka sig någon annan stans.

Varför måste vi kriminalisera ekocid?

Vi måste införa lagstiftning som förbjuder sådan verksamhet som anses vara så farlig för människor, djur och natur, nu eller i framtiden att vi inte kan låta kommande generationer dras med de potentiella skadeverkningarna.

Ta ansvar

Genom att reducera naturen till det ekonomiska värde den kan tänkas ha för människor blir den indirekta slutsatsen att naturen inte har något inneboende värde. Vi förleds på så sätt att tro att den ena ”naturresursen” kan ersättas av en annan när den är förstörd. Detta tycker vi är fel. Genom att prissätta naturen fjärrar vi oss ifrån att tro på naturensinneboende, icke mätbara värde och främjar det i vår kultur som reducerar naturen till kronor och ören. Naturen är mer än kronor och ören. Vi vill därför återta ansvaret för vår framtid genom att kalla omfattande miljöförstörelse vid dess rätta namn: ekocid.

Ange tonen för framtiden

Vi bryr oss. Vi värnar naturen och vi kan inte se annat än att vi har ett ansvar att skydda vår natur. Vår övertygelse är orubblig: jordens ekosystem behöver ett starkt skydd i internationell lag. Vi är inte i första hand motståndare eller demonstranter mot de aktörer som inte respekterar naturens inneboende

värde. Vi är med hela våra hjärtan förespråkare FÖR naturens inneboende värde. Vi värnar och respekterar det. Vi ärver inte jorden, vi lånar den av våra barn och barnbarn.

Skapa positiva incitament

Syftet med lagförslaget är inte att straffa företagsledare, utan att skapa incitament för storföretag att ta sitt ansvar. På så vis vill vi främja ett långsiktigt hållbart företagande som stärker ekosystemens hälsa istället att förstöra den. En lag om ekocide skulle innebära ett märkbart skifte i företags riskanalyser rörande kontroversiella projekt och därigenom stödja kloka och långsiktiga beslut. I en värld där ekocid är kriminaliserat och inte ses med blida ögon kommer företagets vinstintressen inte stå oemotsagda. Avsikten med att kriminalisera ekocide är att förebygga och förhindra att vinstdrivande aktörer tillåts orsaka ekocide.

Hur skulle en ekocidlag göra skillnad?

Genom att hålla företagsledare, regeringschefer och företrädare för såväl banker som statliga institutioner personligt ansvariga för de konsekvenser som följer av deras beslut kan den onda cirkeln brytas. Detta är själva nyckeln. Ingen vill avtjäna fängelsestraff. Genom att t.ex. hålla en VD för ett företag personligen ansvarig (istället för att ansvaret omfattar företaget som juridisk person) kan vi bryta den negativa spiralen av miljöförstörelse. En VD som ombeds att verkställa beslut som skulle innebära ödeläggelse av naturen ställs inför ett val: antingen går hen bolagstyrelsen till mötes och riskerar att hamna i fängelse eller att ”ordervägra” med hänvisning till ekocide-lagen. På så sätt kan vi stötta beslutsfattare att fatta kloka, långsiktiga och miljövänliga beslut som är alla till gagn.

Vad krävs?

För att ekocid ska kriminaliseras krävs en stark folklig opinion. Klimatriksdagen är en folkrörelse med stort inflytande som kan komma att bli helt avgörande. Det skulle vara en mycket viktig opinionsyttring om Klimatriksdagen lyfter fram detta förslag till de svenska beslutsfattarna .

Opinionen för att kriminalisera ekocid växer snabbt. Under 2013 lyckades ett initiativ organiserat av EU-medborgare samla över 100.000 signaturer (www.endecocide.eu)

Sveriges historiska roll som pionjär

Sverige var ett föregångsland i den tidiga miljörörelsen. Vid öppningsanförandet på den första FN-konferensen om hållbar utveckling som ägde rum i Stockholm 1972 karakteriserade dåvarande statsminister Olof Palme användandet av agent orange i USA:s krigsföring i Vietnam som ”ett brott som ibland kallas för ekocid” (avseende det s.k. ”agent orange”). Samtidigt demonstrerade 7,000 svenskar för att ekocid skulle förbjudas i lag och gav sitt fullhjärtade stöd för att det skulle erkännas av det internationella samfundet som ett brott i såväl fredstid som i tid av krig. Fem år senare 1977 kom en la som förbjöd ekocid i som en del av krigföring men ekocid är fortfarande idag inte klassificerat som ett brott i fredstid. Vi menar att det är helt absurt att ekocid är förbjudet i krig men inte i fred.

Nästa år, 2015, revideras Romstadgan. Vi vill att Sveriges förtoendevalda föreslår att ekocide ska kriminaliseras, jämte krigsförbrytelser och brott mot mänskliga rättigheter. Sverige besitter makten, i egenskap av sitt medlemsskap i FN, att lägga fram ett sådant förslag. Vidare krävs att 80 länder stöder förslaget för att ekocide ska bli internationell lag. (se <http://eradicatingecocide.com/>)

Så här drygt 40 år efter att Olof Palme höll sitt öppningsanförande på den första FN-konferensen om hållbar utveckling kan svenskarna förnya sitt löfte att stå upp för våra ideal. Genom att begära att ekocid kriminaliseras när Romstadgan ska revideras under nästkommande år kan vi fullfölja den resa som påbörjades i Stockholm för drygt fyrtio år sedan.

Om vi lyckas blir ekocid ett brott mot freden – reglerat i Romstadgan – jämte redan nämnda krigsförbrytelser och brott mot mänskliga rättigheter. Mer konkret skulle detta betyda att de personer som fattar beslut som leder till ekocid hålls personligen ansvariga inför Internationella Brottsmålsdomstolen i Haag, på samma sätt som redan är fallet för krigsförbrytare. Precis som krigsförbrytelser och brott mot mänskliga rättigheter idag med självklarhet betraktas som inte bara som brottsliga handlingar utan som något som väcker världssamfundets avsky, måste också ekocid kriminaliseras.

Konkreta lösningsförslag:

- Sverige blir en förespråkare av en internationell ecocide-lagstiftning.
- Sprida kunskap och mynta begreppet ecocide (se <http://www.eradicatingecocide.com> samt <http://www.endecocide.eu>)
- Fullständig genomgång av faktaunderlag och Carbon Major-rapporten (se <http://carbonmajors.org>)

Författare: Niklas Bruce (f.d. motion 179), Sofie Rydelius (f.d. motion 185), Frej Nicolaisen Sidén (f.d. motion 159, Anders Tivell (f.d. motion 136) och Anita van Doorn (f.d. motion 123)

POLITIK 2 – KLIMATPOLITIK OCH VÄXTHUSGASER

MOTION 140: Skrota den nytillsatta klimatutredningen och besluta om omedelbara åtgärder istället

Jag vill att Klimatriksdagen framför till Sveriges folkvalda och andra berörda att de beslutar att skrota den förhalande klimatutredningen och ersätt med en konkret handlingsplan för de närmast kommande åren.

För ett och ett halvt år sedan presenterade Naturvårdsverket den av regeringen beställda utredningen Klimatfärdplan 2050 som beskrev strategier för hur Sverige skulle komma ner till noll i nettoutsläpp av växthusgaser år 2050. Det naturliga påföljande steget är förstås att regeringen lägger fram konkreta åtgärdsförslag i linje med utredningens strategier. Så har inte skett, trots löften från miljöministern. Istället har en ny strategiutredning tillsatts trots att underlaget redan existerar i den föreliggande utredningen. Oppositionen och miljöaktivister betecknar den nya utredningen som förhållningstaktik.

Mot bakgrund av klimatsituationens allvar är förhållning det absolut sista vi behöver. Istället för att försöka vinna tid åt kortsiktiga vinstintressen och sina egna inbillade politiska fördelar måste regeringen vinna tid åt klimatet. Avbryt genast den nya Färdplan 2050-utredningen om etappmål mellan 2030 och 2050. Regeringen måste istället identifiera åtgärder som kan implementeras under de närmaste 5 åren och som ger en reduktion i utsläpp som är i linje med de långsiktiga målen, under betingelsen konstant årlig procentuell minskning.

Bakgrundsmaterial:

<http://blogg.miljodep.se/blog/ett-utmanande-arbete-vantar-med-klimatfardplan-2050/>

<http://supermiljobloggen.se/nyheter/2014/04/oppositionen-kritisk-till-ny-klimatutredning>

Författare: Dan Baeckström.

Denna motion har stöd av medlemmarna i Klimatgruppen i Naturskyddsföreningens Göteborgskrets.

POLITIK 2 – KLIMATPOLITIK OCH VÄXTHUSGASER
MOTION 144: Inför klimatgranskning av de politiska besluten.

Jag vill att Klimatriksdagen framför till Sveriges folkvalda och andra berörda att de beslutar att alla nya politiska förslag (inom relevanta områden) måste granskas av sakkunniga med avseende på eventuella effekter på klimatet. Granskningen skall ha en sådan ställning att förslag som inte är i linje med klimatmålen måste omarbetas eller förkastas.

Att det finns behov av omfattande åtgärder för att avvärja klimathotet är något som ingen svensk politiker idag ifrågasätter. Det tas också beslut som har en gynnsam effekt på utsläppen av växthusgaser. Det finns dock två stora problem med dagens klimatpolitik:

- 1) de åtgärder som beslutas är alltför begränsade i sin omfattning;
- 2) klimatfrågan betraktas som en sektor av politiken som är avgränsad från andra, och därför fattas andra, långtgående beslut vars effekter går stick i stäv med klimatåtgärderna (exempel: infrastruktursatsningar i mångmiljardklassen som bygger på ökad biltrafik; utbyggnad av flygplatser etc, se ref. 1).

Så länge klimatfrågan betraktas som ett problem som måste vägas mot en mängd kortsiktiga vinst- och bekvämlighetsintressen kommer vi aldrig att få en effektiv klimatpolitik. Jag föreslår att de klimatpolitiska målen ges en överordnad ställning och att de instanser och myndigheter som kontrollerar regeringens och de statliga verkens verksamheter – lagrådet, konstitutionsutskottet och riksrevisionen – får direktiv att granska statsmakten med klimatfrågan som övergripande prioritet. Beslut (eller tillämpningar av beslut) skall rivas upp och förslag skall återremitteras om de motverkar eller försenar klimatmålen. Sakkunniga inom klimatfrågan skall rutinmässigt tillfrågas om alla relevanta beslut eller förslag och deras utlåtanden måste vara vägledande för de ställningstaganden som görs.

Ett snarlikt förslag har nyligen framförts av ledande klimatforskare och debattörer, se ref. 2

Referenser:

1. <http://www.dn.se/debatt/regeringen-gar-emot-sina-miljomal-och-okar-utslappen/>
2. <http://www.dn.se/debatt/bannlys-alla-politiska-beslut-som-ger-mer-klimatutslapp/>

Författare: Dan Baeckström.

Denna motion har stöd av medlemmarna i Klimatgruppen i Naturskyddsföreningens Göteborgskrets.

POLITIK 2 – KLIMATPOLITIK OCH VÄXTHUSGASER
MOTION 149: Minska Sveriges utsläpp utan att utnyttja andra länder.

*Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda, - att inte tillåta att utsläppsminskningar från klimatåtgärder i andra länder tillgodoräknas i Sveriges utsläppsminskning. Klimatåtgärder i andra länder t ex i Syd ska vara additionella.
- att redovisa våra totala utsläpp baserade på konsumtion inklusive utsläpp från import av varor och tjänster, med målet att minska andelen från import med 50% år 2020.*

Både Kyotoprotokollet och EU tillåter att en viss del av ett medlemslands utsläppsminskningar kan göras genom klimatinvesteringar i andra länder, genom s k

CDM (Clean Development Mechanism) eller JI (Joint Implementation) projekt. Detta anser vi är fel för ett rikt land som Sverige med relativt högt utsläpp per capita samt enormt bra förutsättningar för 100 % förnyelsebar energi. Våra utsläppsminskningar och omställningen av samhället måste göras på hemmaplan.

Vår utsläpp såsom den redovisas årligen till IPCC, FN:s klimatpanel, låg år 2013 på ungefär 6,2 ton koldioxid per person per år, och har minskat väsentligt med 23% sedan 1990. Men om man räknar in konsumtion är bilden en helt annan; Våra utsläpp växer årligen, inte minst pga import av varor från länder som Kina. Vi kräver därför att Sverige redovisar sitt totala utsläpp, med särskild redovisning av utsläpp pga import av tjänster och varor. Vi kräver dessutom att Sverige verkar för att andelen av våra totala utsläpp från import minskar med 50% % till 2020.

Författare: Jordens Vänner genom Ellie Cijvat

POLITIK 2 – KLIMATPOLITIK OCH VÄXTHUSGASER

MOTION 186: Höjning av ambitionsnivån och målet för klimatförhandlingarna

Jag vill att Klimatriksdagen framför till Sveriges riksdag och regering att de kraftfullt arbetar för en avsevärt höjd ambitionsnivå i det kommande globala klimatavtalet 2015 liksom i redan gjorda åtaganden om utsläppsminskningar fram till 2020 för att Arktis, Antarktis och Himalayas glaciärer ska kunna bevaras. Det kräver minskningar av utsläppen av växthusgaser och andra klimatpåverkande ämnen så att temperaturökningen hålls på en klart lägre nivå än 2 grader, helst högst 1.5 grader. I Sverige bör sotutsläppen från vedeldning minskas kraftigt under de kommande 10 åren.

Bakgrund

1. Utvecklingen i kryosfären (allt fruset på jorden) är allvarlig och kryosfären värms 2-3 gånger snabbare än övriga delar av världen. Kunskap om den allvarliga situationen och den skenande utvecklingen i de snö- och istäckte områdena på jorden måste kommuniceras till förhandlare och politiker som ett imperativ till att nå utsläppsminskningar i Paris 2015 som ger oss en chans att förhindra att kryosfären smälter bort och att långt allvarligare negativa feed-back-processer, exempelvis frisättning av metan i Arktis, undviks.

2. Skyddet av kryosfären kräver insatser också på kort tidskala som kan bromsa upp den snabba avsmältning av Arktis och Himalaya liksom den nyligen upptäckta hotande utvecklingen i Antarktis. Effektiva åtgärder för att minska utsläpp av s.k. Kortlivade Klimatpåverkande Luftföroreningar måste vidtas skyndsamt i Sverige liksom i övriga delar av världen för att bromsa upp uppvärmningen i Arktis, Antarktis och Himalaya på kort sikt. Det gäller särskilt Black carbon (sot) och metan.

Motivering

Utveckling i Kryosfären

Klimatförändringarna i de snö- och istäckta delarna på jorden (kryosfären) har accelererat under de senaste decennierna. Dessa delar uppvärms nu med mellan 2 och 3 gånger den globala temperaturökningen. Det har bl.a. tagit sig uttryck i den rekordlåga utbredningen av sommarhavsis i Arktis 2007 och 2012 och de stora massförlusterna från Grönlandsisen 2012. Men även rapporter från utvecklingen i Antarktis pekar på att utvecklingen håller på att skena iväg även för denna jättelika ismassa. Nya mekanismer för en snabb avsmältning av Västantarktis har identifierats. De senaste rönen tyder på att den globala temperaturen måste stabiliseras på en nivå klart under 2 graders ökning för att hamna på den säkra sidan när det gäller Antarktis fortsatta utveckling. En fortsatt avsmältning av Grönlandsisen och Västantarktis kan leda till betydligt större höjning av havsytans nivå än vad IPCC AR 5 rapporterat. Paleoklimatologisk forskning har visat att processer kan löpa mycket snabbt i Antarktis och att havsytan har höjts med upp till 22 meter för koncentrationer av koldioxid i atmosfären på mellan 400 och 850 ppm vid tidigare tillfällen. Förutom en höjning av havsytans nivå som drabbar hela världen och som sätter stora arealer under vatten så medför en avsmältning glaciärerna i Himalaya och andra bergskedjor som Anderna betydande vattenförsörjningsproblem och drabbar stora befolkningstäta områden i Sydasien. Ny indisk forskning visar att de stora glaciärerna i Himalaya kommer att försvinna vid en utveckling som fortsätter som nu. Endast det av IPCC modellerade gynnsammaste alternativet (RCP2.6) medför att avsmältningen kan avstanna och glaciärerna tillväxa igen, dock ej till tidigare omfattning.

Det finns mycket starka skäl att göra de senaste årens iakttagelser om utvecklingen i kryosfären kända i vidare kretsar och att den informationen kan bidra till att starkare motivera allvaret i att uppnå mål som ligger under det redan etablerade 2 gradersmålet. Denna nya kunskap bör framföras av forskarna på ett sätt så att förhandlare och politiker kan ta till sig informationen under den kommande förhandlingsprocessen.

Kortlivade Klimatpåverkande Luftföroreningar

Men situationens allvar och de uteblivna framgångarna i UNFCCC-förhandlingarna har drivit fram

nya strategier för att på kort sikt bromsa upp utvecklingen i avvaktan på att länderna tar sitt förnuft till fånga och genomför de minskningar av utsläppen av växthusgaser som är nödvändiga på längre sikt. I två rapporter från UNEP och en rapport från ICCL-Världsbanken visas att man genom att minska utsläppen av sk. Kortlivade Klimatpåverkande Luftföroreningar (SLCP – Short-Lived Climate Pollutants) globalt kan undvika en halv grads temperaturökning till 2050 eller i Arktis 2/3 av de förväntade temperaturökningen. De föroreningar som är aktuella är svart sot (Black Carbon, BC) och metan som bägge är kortlivade. Det gör att minskar man utsläppen så minskas koncentrationerna i atmosfären snabbt och klimatpåverkan minskar. Bägge dessa ämnen medför allvarliga luftföroreningsproblem som också minskar om man minskar utsläppen. Det gäller främst ozon och partiklar (PM2.5).

De största utsläppskällorna till BC är utsläpp från spisar för matlagning, främst i u-länderna, dieselfordon, förbränning av skörderester och vedeldning för uppvärmning. De nordiska länderna största källa är utsläpp från vedeldning efter det att dieselfordonen åtgärdats genom införandet av EURO VI. Genom att de nordiska länderna ligger så nära Arktis så får dessa utsläpp en stor effekt i Arktis genom att både värma luften och falla ner på snön och minska albedot. Sverige och övriga nordiska länder bör därför kraftigt minska sina utsläpp av sot från vedeldning.

Författare: Svante Bodin

POLITIK 2 – KLIMATPOLITIK OCH VÄXTHUSGASER

MOTION 220: Halvera Sveriges klimatpåverkan under nästa mandatperiod

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att nästa regering ska driva en ambitiös klimatpolitik som skapar eko i omvärlden och som kan öppna upp de låsta klimatförhandlingarna genom att vara ett inspirerande exempel. Sverige kan gå före.

Bakgrund

Sedan september 2013 har FN:s klimatpanel IPCC publicerat tre delrapporter i sin femte stora sammanställning av det vetenskapliga läget i klimatfrågan (förkortat AR5). Alltefter deras innehåll blir känt står det klart att det inte går att komma förbi klimatfrågan om man vill kämpa för ett fungerande välfärdssamhälle i framtiden. Det handlar om inget mindre än möjligheterna att upprätthålla fungerande civilisationer för våra barn och barnbarn.

Note: We do not store your email address(es) but your IP address will be logged to prevent abuse of this feature. Please read our [Legal Terms & Policies](#)

Den första offentliggjordes i Stockholm i september 2013 och slog fast med stor säkerhet att människan har påverkat klimatet, och att fortsatta utsläpp innebär stora förändringar i klimatet, en kraftig ökning av den globala medeltemperaturen, högre havsnivåer, och stora förändringar i nederbördsmönster.

Den andra delrapporten kom i mars 2014 och handlade om klimatförändringarnas konsekvenser för mänskligheten. Den är den mest omfattande genomgången av effekterna av klimatförändringarna, nu och i framtiden.

Redan vid sekelskiftet kommer hundratals miljoner människor att behöva flytta – undan havsvågor, stormar, torka och livsmedelsbrist. Detta innebär större risker för våldsamma konflikter, och även triljoner dollar i kostnader som slår sönder världsekonomin.

Rapporten bedömer att skördarna riskerar att minska med 2 procent per decennium fram till sekelskiftet på grund av klimatförändringarna. Och det i en värld där behovet av mat förväntas öka med 14 procent per decennium på grund av folkökningen. Undernäringen bland barn kommer att öka med 20 procent.

Det kommer alltså inte att finnas utrymme för att odla biobränslen, ens i närheten av den omfattning som skulle krävas för att ersätta de fossila bränslen. Transportmöjligheterna kommer att begränsas stort, liksom det som vi vant oss vid ifråga om världshandel.

Färskvattenbristen kommer att bli omfattande. Detta tillsammans med torka och skyfall, bränder, saltvatteninträngning och snabba förändringar i ekosystemen kommer att slå hårt mot den biologiska mångfalden vilket också slår mot matförsörjningen.

Värmeböljor, bränder och spridning av sjukdomar kommer att öka ohälsan mångfaldigt, och sjukvårdens system kommer inte längre att räcka till.

Den tredje delrapporten kom i april 2014 med analys av vad som kan behöva göras politiskt för att ha en rimlig chans att undvika de farligaste klimatförändringarna. Enligt denna har världen 15 år på sig att få ekonomin, energisystemen, transporter, matförsörjningen och industrin att fungera på ett sådant sätt att vi kan få ner utsläppen tillräckligt mycket. Det är framför allt fyra saker som krävs för att klara målet:

- Avskaffa subventionerna för fossila bränslen.
- Införa utsläppsrätter eller skatt på koldioxid.
- Ge stöd och bra villkor för förnybar energi.
- Förhandla fram internationella avtal så att alla länder inför samma åtgärder.

Femton år för världen i stort betyder att rika länder som Sverige har ännu kortare tid på sig att sätta en ny kurs. Detta därför att fattiga utvecklingsländer rimligen behöver få mer tid på sig för att lösa grundläggande utvecklingsbehov. För att få en chans att få till hållbara avtal så måste rika länder som Sverige gå före och visa att vi tar vårt ansvar för att få ner vår egen klimatpåverkan så snabbt som möjligt.

Därför föreslår vi ett djärvt uttalande om att Sveriges nästa regering, oavsett vilken det blir, ska sätta som ambition att halvera Sveriges klimatpåverkan under nästa mandatperiod.

Sveriges klimatpåverkan är stor, vi orsakar utsläpp motsvarande 12 ton koldioxid per person och år. Det är minst 6 gånger mer än vad som är långsiktigt hållbart. Sverige tär alltså på framtida generationers möjligheter att överleva.

Förslag till uttalande från Klimatriksdagen 2014

Sveriges första folkliga klimatriksdag uppmanar Sveriges nästa regering att anta en historisk klimatutmaning. Statsmakterna, företagen, folkrörelserna, de enskilda medborgarna samlas i en nationell mobilisering för att halvera Sveriges klimatpåverkan under nästa mandatperiod. Det innebär att vi gemensamt ska se till att utsläpp motsvarande 55 miljoner ton Koldioxid[1] fasas ut så snart det över huvudtaget är möjligt.

Vi inser att det är en näst intill ouppnåelig ambition. Men den motsvarar vad som enligt den senaste forskningen krävs av rika länder som Sverige för att världen ska ha en rimlig chans att undvika de farligaste klimatförändringarna. Vi måste försöka.

En klimatomställning av detta slag motsvarar den mobilisering som nationer upplevde inför och under andra världskriget då hela samhällsapparaten ställdes in på att hantera en krigssituation utan motstycke i historien.

Varje sektor av samhället inbegrips. Vi sammanfattar detta i ett elvapunksprogram som ger en grund för den politik som krävs för en halvering av utsläppen. Den mobiliserar också resurser till gröna jobb, innovation och nya levnadsformer. Vi ser därför nya möjligheter till ett gott liv och en fungerande välfärd också i en fossilfri och hållbar ekonomi.

Elva punkter för en halvering av utsläppen under nästa mandatperiod:

- 1. Inför koldioxidskatter i alla sektorer. Höj koldioxidskatterna gradvis och förutbestämt under en tioårsperiod. Använd energiskatterna för att minska energianvändningen inom alla områden.*
- 2. Energieffektivisera våra bostäder och lokaler med hjälp av statliga subventioner och särskilda klimatobligationer. Skärp byggnormerna nu och bygg mer i trä istället för cement.*
- 3. Mångdubbla satsningarna på förnybara energisystem. Stötta utvecklingen genom skattereformer, utbyggd nettodebitering och högre nivåer i elcertifikaten.*
- 4. Ställ om transportsektorn. Satsa på tåg, kollektivtrafik, bränslesnåla fordon, cykel och gångtrafik – för minskade vägtransporter, fossilfri trafik och ett transportsnålt samhälle. Stoppa de stora motorvägsprojekten och för över resurserna till kollektivtrafik och cykeltrafik. Inför ett tydligt beställaransvar för köpare av transporttjänster med krav på att mest klimatsmarta transportlösningar ska användas. Starta ett snabbprogram för bussproduktion i avvaktan på att spårlösningar kommit till stånd.*
- 5. Minska matens klimatpåverkan; genom köttskatt, stöd till vegetarisk, ekologisk matproduktion, minskat matsvinn och ökad lokal matförsörjning.*
- 6. Ställ om fjärrvärmens till fossilfri energi. Bort med plastavfall i sopförbränningen. Satsa på biobränslen och energieffektivisering. Förbjud eldningsolja senast 2018 och inför konverteringsstöd.*
- 7. Energieffektivisera industrin och inför krav på utnyttjande av spillvärme*

till uppvärmning och energiproduktion.

8. Stoppa subventionerna till fossila bränslen, och för över resurser till satsning på biobränslen och förnybar energi.

9. Främja hållbara konsumtionsmönster, främja återanvändning, reparationer och hantverk, genom t ex momsbefrielse och ett utökat grundavdrag istället för reseavdrag, ränteavdrag, RUT och ROT.

10. Inför obligatoriska klimatkrav i offentlig upphandling.

11. Starta ett allmänt folkbildningsprogram som involverar arbetsplatser, föreningar, studieförbund och enskilda i en nationell rörelse för att varje invånare i Sverige ska halvera sin egen klimatpåverkan under de närmaste fem åren. Folkbildningens syfte är också att skapa engagemang och förståelse för den omställning som de tio åtgärdsområdena innebär.

Klimatriksdagen uppmanar statsmakterna att från dag ett, efter höstens val, sätta igång en historisk mobilisering för en fossilfri ekonomi. Vi kan inte riskera att förutsättningarna att leva ett gott liv på vår jord ruckas i grunden. Vi måste förändra vårt sätt att leva, konsumera och producera innan det är försent för våra barn, barnbarn och framtida generation.

Författare: Torbjörn Vennström och Pontus Björkman

[1] Enligt Naturvårdsverket så uppgick Sveriges klimatpåverkande utsläpp till 115 miljoner ton CO₂-ekv 2010 räknat utifrån ett konsumtionsperspektiv. Utsläppen har, räknat på detta sätt, ökat med 15 procent sedan 1990